

Az egyetlen recept

„Nem fogadott vissza régi munkahelyem, a gimnázium, ahol egykor tanítottam. Pedig oda szívesen elmentem volna most igazgatónak. Tanárnak ugyan hívtak maguk közé a kollégák, no de azért a fizetésért... Akkor inkább nyugdíjba megyek!” – panaszkolta szánakozást váró arccal a marxista egyetem alig ötvenesztendős leköszönő munkatársa. Az efféle, sokak számára ismerősen csengő történeteknek manapság se szeri, se száma szerzte az országban.

A múlt év végén az MSZMP Heves Megyei (akkor még ideiglenes) Ügyvezető Testülete a megyei napilapban nyilatkozatot tett közzé, melyben együttérzéséről biztosítja a volt főállású pártfunkcionáriusokat, akiknek a néhai hatalmas pártapparátusból az ismert okok miatt távoznuk kellett. A testület aggódik, hogy ezeket a pártmunkásokat nem fogadják kedvesen, szívesen új munkahelyeiken.

Megható, ahogy az MSZMP szíve most ellágyul, hiszen jól emlékszünk még, milyen egykedvűen nézték, amikor éppen funkcionáriusaik jóvoltából kényszerültek sokan munkahelyüket elhagyni, mindössze azért, mert az állampárthoz való viszonyuk nem tetszett nekik, vagy esetleg – horribile dictu – másként gondolkodtak, mint az MSZMP helyi elvtársai. Még arra is ügyeltek, hogy lakóhelyükön saját szakmájukban ne kaphassanak állást.

Eltűnődöm. Vajon tényleg e tegnap még oly kemény, ellentmondást nem tűrő apparátus lelkülete változott meg ilyen alaposan és hirtelen? Vagy csak egyszerűen hiányolják azokat a több évtizedes, bejárta utakat, amelyek funkcionáriusait díszlépésben vezették az intézmények, gyárak igazgatói, főigazgatói, vezérigazgatói bársonyszé-

kéhez? Netán sajnálják, hogy többé nem lesz módjuk élvezni az általuk adományoztatott állami kitüntetések nyújtotta előnyöket, és nem soron kívül kapják a betegellátást, a gépkocsit, gyermekeik az egyetemi felvételt stb.?

Szívesen olvastuk volna – és akkor érzékenységük most kevesebb kétséget ébresztene –, ha az MSZMP azért is szót emel, hogy az 1956-os forradalom leverése után meghurcoltak, vagy a Recskre, Kistarcsára telepítettek ezentúl ugyanolyan előnyt élvezhessenek, mint például a Szocialista Hazáért vagy a Munkás-Paraszt Hatalomért Erdemérem kitüntetettjei. De szólhatott volna – a tisztesség okán – azokért is, akik a kézi vezérléssel negyven év alatt csődbe juttatott gazdaságunk gyökeres átalakítása miatt kényszerülnek most arra, hogy magukat átképezzék, vagy új munkát, megélhetést keressenek.

Ha viszont mindez az MSZMP-nek eszébe sem jutott, féltő, hogy érzékenységük valódi oka a megszokott kiváltságok elvesztése miatt érzett aggodalom. Kóros jelenség ez, mely sürgősen gyógyírt követel. Az egyetlen receptet pedig *Markusovszky Lajos* (1815–1893), a jeles orvos és egészségpolitikus már a múlt században megadta, eképpen: „Emlékezzenek meg arról, hogy Magyarországon is lejárt az éneklés korszaka és a patriarchális, a szűz – nem adózó és nem dolgozó – vállak ideje, s hogy olyan államban, mely a gyámságot lezárván önálló akar lenni, minden egyes polgárnak dolgozni és ismét dolgozni kell, hogy a munka nem teher, de erő-kifejtés, mely hatalmat, vagyont, függetlenséget, nemes életet biztosít neki és hazájának”.

Dr. Szoboszlai István

Nincs fasisztaveszély?

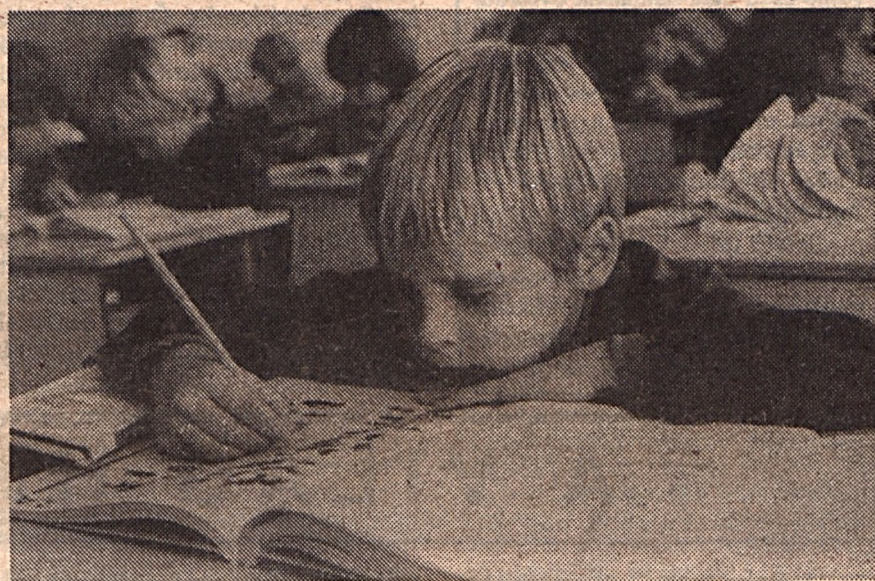
Kizárt, hogy Romániában fasiszta erők kerekedjenek felül, de kétségtelen, vannak olyan szélsőjobboldali csoportok, amelyek a legnagyobb ellenzéki párt cinkosságára számítva megpróbálják destabilizálni a helyzetet. Ezt Voiculescu miniszterelnök-helyettes nyilatkozta azután, hogy Iliescu elnök az egykori fasiszta Vasgárda tagjait vádolta a múlt heti bukaresti zavargások szításával. Voican magát is bántalmazták a tüntetők. Szerinte a legnagyobb úgynevezett ellenzéki erő, a Nemzeti Keresztény Pártkapcsolatot keres olyan szélsőjobboldaliakkal, akik hajdan Antonescu diktatúráját, majd a 40-es évek elején, a fasiszta Vasgárda „szellemiségéből” merítenek ihletet. Ezek közé sorolta a „forradalmi ifjúsági szervezetét”, amelynek erőszakos, brutális módszerei a Vasgárdát idézik. Erre utalnak azok az uszító rópiratok is, amelyeket elkoboztak a múlt vasárnapi tüntetés résztvevőitől. Voican emlékeztetett rá: a héten Bacauban fellépett egy magát nyíltan fasisztának, a Vasgárda örökösének nevező szervezet, amely programjával „minden baloldali erő” likvidálását tűzte ki.

Fogda a nevelőotthonban?

(Különös esetek a Makarenko útról a 7. oldalon.)

Nők a Bibliában

(Nemcsak nőknek című rovatunk a 10. oldalon.)

Kinek nem fontos, hogy a magyarok milyen nyelven tanulnak? – megtudhatják a 3. oldalon. (Fotó: Czakó)

Halottforgatás

Amióta a pártok úgynevezett választási műsorait sugározni kezdte a televízió, megtapasztalhattuk, hogy egy valami bizonyosan nem hiánycikk Magyarországon: az önbizalom. Ezzel még csak nem is arra célok, hogy némely pártok úgy vállalják az ország gondjait, mintha válluk volna, és úgy nyilatkoznak roppant bonyolult problémákról, mintha szakértőik és elgondolásaik lennének. Ennél elemibb gyöngeségekről is tanúságot tett egyik-másik politikusjelölt. Akadt olyan férfiú, aki ugyan negyedmagával jelent meg a színen, de a reá jutó negyednyi feladattal sem birkózott meg: egyszerűen képtelen volt két értelmes mondatot elmondani. Ennek ellenére nyilván jeles szónoknak képzelte magát, mert volt oly bátor, hogy egy sort sem írt le előre: a mikrofon előtt rögtönözte gyarló mondókáját.

A sokmillió közönség iránti ilyen tiszteletlenség hazai csúcsát eddig a Magyar Radikális Párt elnöke, Rózsa Mihály tartja. Múlt pénteki televíziós bemutatkozása láttán az ember csak a fejét csóválta: hát így is lehet, ezt is lehet?

Eltekintve attól, hogy olyan ápolatlan külsővel lépett a kamerák elé, amelyen eddig csak popzenei pódiumon

engedtek meg maguknak a „művészek” (és amelyet sem megszokni, sem elfogadni nem vagyok hajlandó a politikai élet szereplőitől), Rózsa úr beszédéből hiányzott a jól fölépített szerkezet. Vajon új Demoszthenésznek vélte magát? Akinek kisujjában a szónoklás? Vagy talán nem is pályáz a szónoki sikerre? Azért mondott olyan elemyészett szöveget, mintha csak a kávéházban kisasztal mellett beszélgetne?

A koronát azonban azzal tette föl szereplésére, hogy miután a választások bojkottjára hívta fel hallgatóit, néhány mondattal később arra szólította fel őket, hogy szavazzanak a Radikális Pártra. Amelynek a választási esélyeit melleleg szólva kissé túlbecsülte, amikor arra képzelt, hogy a győzelmet sem tartja kizártnak.

Ha meggondolom, hogy a magyar polgári radikalizmus olyan névvel kapcsolódik össze, mint Jászi Oszkár, és a Magyar Radikális Pártot 1945 után még Csécsy Imre és Zsolt Béla képviselte, akkor el kell képednem azon az igénytelenségen és szerénytelenségen, az önismeretnek és önkritikának azon a teljes hiányán, ami Rózsa Mihály televíziós szereplését jellemezte. Jászi, Csécsy... foroghattak a sírjukban.

G. Gy.

Az igazság – 42 év után

Politikai puccs volt...

Politikai puccsnak nevezte prágai beszédében Havel az 1948. február 25-i kommunista hatalomátvételt. Az államfő hangoztatta, hogy negyvenkét év után újra ki lehet mondani az igazságot: a negyvenkét évvel ezelőtti esemény nem a dolgozó nép győzelme volt a reakció felett, hanem éppen fordítva, a reakció dicstelen győzelme volt a dolgozó nép felett.

Havel a vasárnapi tömeggyűlésen, amelyet a negyvenkét évvel ezelőtti események, illetve a szovjet invázió elleni tiltakozás magát 1969 februárjában megégető Jan Zajic cseh diák halálának évfordulója alkalmából rendeztek a prágai Óváros téren, bírálta a parlamentet, hogy lassan hozza meg az átalakuláshoz nélkülözhetetlen törvényeket. Közölte, hogy a jövő héten Calfa szövetségi kormányfő reformlépések fontos gazdasági csomagtervét terjeszti a törvényhozás elé. Havel kritikusan szólt a nemzetiségekkel kapcsolatos politikáról és a szlovákok és csehek viszonyában mutatkozó feszültségekről.

Bátorító változások, de...

A Szovjetunió Bush elnök szerint tavaly sokkal lelkiismeretesebben betartotta a fegyverkorlátozási egyezményeket, mint korábban bármikor, de most sem maradéktalanul. Mindenesetre e téren is bátorító változást lát a szovjet politikában. Ezt az elnök részint az amerikai politika állhatóságára, részint pedig a Szovjetunió nagyobb együttműködő-készségére vezette vissza. Utalt arra, hogy tavaly mindkét nagyhatalom eredményesen végrehajtotta a közepes hatótávolságú és a harcászati-hadműveleti rakéták leszereléséről 1987-ben kötött szerződés időarányos rendelkezéseit. A Szovjetunió menetközben elismerte és helyrehozta egy technikai jellegű hibáját. Mindazonáltal az elnök úgy látja, hogy a szovjet fél még mindig vét a rakétaelhárító rendszerek korlátozásáról 1972-ben kötött ABM-PRO szerződés, valamint a biológiai és toxinfegyverekről kötött megállapodás ellen. Washington addig semmiképpen sem állapodik meg Moszkvával a hadászati támadófegyverzet csökkentéséről és az úrfegyverekről, amíg a szovjet fél le nem szereli az ABM-PRO szerződést sértő krasznojarszki radarállomást. Örömmel említette viszont, hogy a szovjet vezetés tavaly – hosszúságos tagadás után – beismerte: e radarállomás léte ellentétes a rakétaelhárító-rendszerekről kötött szerződéssel. Bush kijelentette: ez a beismerés, valamint Sevradnadze ígérete, hogy a Szovjetunió leszereli a szerződést sértő radarállomást, javítja a kétoldalú kapcsolatok légkörét. A biológiai és a toxinfegyverekről szóló szerződés ellen Bush szerint kétféleképpen vét a Szovjetunió. Egyrészt azzal, hogy „mérgező harcanyagokat” szállít Laosznak, Kambodzsanak és Afganisztánnak, illetve segít ezeknek az országoknak „mérgező harcanyagok” előállításában. Másrészt azzal, hogy biológiai hadviselésre alkalmas hadi potenciálja nagyobb a megállapodásban megengedettnél.

Százezres tüntetések a Szovjetunióban

„A peresztrojka egy helyben topog”

Becslések szerint legalább százezren vettek részt vasárnap a szovjet fővárosban tartott választási gyűlésen, radikális reformokat követelve a legfelsőbb szovjet párt- és állami vezetéstől. A rendkívüli rendőrségi készültség közepette lezajlott gyűlés környékét és a városközpont felé vezető utcákat teherautókkal torlaszolták el, több helyütt pajzsos, sisakos rendőrök alkottak kordont, s 17 ezer rendőr mellett több belügyi egység is készenlétben állt. Húszt másik városban is voltak megmozdulások. Ezek közül a minszki tűnt ki 100 ezer résztvevővel. A szverdlovszki 10 ezres megmozdulás vendégszónoka a „hazalátogató” Jelcin volt. Leningrádban a szervezők meghátrálása után csupán 10 ezresre sikeredett gyűlésen élesen bírálják a helyi pártvezetést, s név szerint Gidaszpov első titkárt. Sztavropolban, Gorbacsov szülőhelyén százan vettek részt a demonstráción.

A moszkvai Puskin téren 200 főnyi tömeg gyűlt össze, s a rendőrséget provokáló fiatalok közül tízet őrizetbe vettek. A békés moszkvai megmozduláson bírálják a szovjet vezetést, s egyebek között Gorbacsov és Ligacsov, valamint a teljes pártvezetés lemondását követelték. A gyűlésen elfogadott nyilatkozat szerint a peresztrojka egy helyben topog, s újabb lendületre van szükség, amit egyebek között a tanácsok tényleges hatalmának erősítése szolgálhat. Afanaszjev képviselő beszédében tehetetlenséggel vádolta a Rizskov-kormányt, amely megítélése szerint parlamenti megerősítése óta semmit nem tett a gazdaság helyreállítása, az ellátás érezhető javítása érdekében. Néhányan a rendkívül rossz életkörülményekre hívták fel a figyelmet. Elhangzott, hogy a Szovjetunió mára Európa egyik legszegényebb országává vált. Többen is állást foglaltak a szövetségi rendszer felülvizsgálata, új szövetségi szerződések megkötése mellett.

A VILÁG HÍREI

– Somogyi Ferenc külügyminiszteri-umi államtitkár február 24-én, szombaton elutazott Genfből, ahol a leszerelési konferencián és az Emberi Jogok Bizottságában való felszólalása után találkozott és megbeszélést folytatott Martenson ENSZ-főtitkárhelyettesével, az ENSZ genfi hivatala és az Emberi Jogi Központ vezetőjével, Hintergergerrel, az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának végrehajtó titkárával és az ENSZ menekültügyi főbiztosával.

– Kohl kancellár szombaton Washingtonba érkezett. A bonni politikus Camp Davidbe, az elnöki üdülőbe repült tovább, ahol haladéktalanul megkezdte tárgyalásait Bush elnökkel, Baker külügyminiszterrel és Scowcroft nemzetbiztonsági tanácsadóval. A vasárnap délelőttig tartó bizalmas eszmecsere célja, hogy megkíséreljenek közös álláspontot kialakítani a német egység valamennyi kérdésében.

– Az NDK-beli Szociáldemokrata Párt tiszteletbeli elnökévé választották szombaton Willy Brandtot a párt Lipcsében zajló első országos kongresszusának küldöttei. A perceként át zúgó tapssal köszöntött 76 éves politikust méltatva Markus Meckel kijelentette: Willy Brandt neve összefonódott a Németországgal, amely nem hajolt meg Hitler és a fasizmus előtt.

– Ortega nicaraguai államfő azt ígérte, hogy újraválasztása után nem támogatja fegyverekkel a salvadori gerillákat. Biztosnak mondta a sandinisták győzelmét a vasárnapi választásokon. Közölte, készek jelentősen mérsékelni az ország 65 ezer fős hadseregének létszámát, de a csökkentés a „kontrák” harci tevékenységétől függ.

– Tbiliszi szombaton újjáalakult a Grúz Szociáldemokrata Párt. A jelenleg mintegy 700 tagot számláló szervezet az

1893-ban alapított Grúz Szociáldemokrata Párt jogutódjának és eszmei örökösének tekinti magát. A külföldi meghívottak közül csak az MSZDP képviselteti magát Kurdi Ferenc vezetőségi tag személyében.

– Az Iráni elnök lehetségesnek mondta, hogy az öböl menti országok a kőolajat gazdasági fegyverként vetik be Izrael ellen. Rafszandzani bírálta Moszkvát is, a szovjet zsidók Izraelbe településével kapcsolatban.

– Nagyszabású kábítószer-ellenes tervet és egy politikai nyilatkozatot fogadott el pénteken az ENSZ-közgyűlés rendkívüli ülészaka, amely teljes egészében a kábítószertermelés és -kereskedelem megfékezésével foglalkozott az elmúlt négy napban. Eszerint a világszervezet a kokaintermelésétől kezdve az utcasarki kábítószer-eladásig minden fázisában küzdeni kíván a nemzetközi drog-kereskedelem ellen, s a kábítószer-ellenes harc évtizedének hirdette meg a jövő évtizedet, amelynek végére szeretnék elérni, hogy a világ megszabaduljon a kábítószerrel való mindenféle visszaéléstől.

– Elutazott Tokióból az ázsiai körútját befejező Cheney amerikai védelmi miniszter, aki bejelentette: az Egyesült Államok tíz százalékkal kívánja csökkenteni az Ázsiában és a Csendes-óceán térségében állomásozó amerikai csapatok számát.

– Szófiában megnyílt a Dimitrovi Kommunista Ifjúsági Szövetség XVI. rendkívüli kongresszusa. Karadimov, a KB első titkára arra mutatott rá: a kongresszus határozataitól függ, hogy a bolgár komszomol „képes-e egy új szervezetként képviselni az ifjúságot vagy menthetetlenül összeomlik”.

– Románia rendezte külkapcsolatait, mindenekelőtt arra törekszik, hogy helyreállítsa jó viszonyát az Amerikai Egyesült Államokkal, de lépéseket tesz a kapcsolatok felvételére Dél-Koreával is, mondta Celac román külügyminiszter. Románia hajlandó megfigyelőket fogadni a helsinki záróokmányt aláíró országokból a májusban tartandó első, szabad demokratikus választásokon.

– Szívroham következtében elhunyt Napoleon Duarte, Salvador egykori elnöke. A politikus, aki 1984. és 1989. között volt a közép-amerikai ország államfője, már évek óta gyomor- és májrákban szenvedett; 64 éves volt.

– Pavel Piszarevet nevezték ki a televízió- és rádióbizottság elnökévé Bulgáriában. Piszarev hivatalba lépése után azonnal megegyezést írt alá a „televíziós kezdeményezés” szervezet koordinátoraival, a bolgár televíziós dolgozók szövetsége és a nemzeti rádió-televízió szindikátus képviselőivel. A dokumentum értelmében ezen intézményekben tilos mindenfajta politikai párt és szervezet tevékenysége.

– Az erős szovjet elnöki hatalom megteremtését szorgalmazta nyilatkozatában Primakov akadémikus. Úgy vélekedett: az elnöki intézmény segít áthidalni azt a hatalmi űrt, amely azután következik be, hogy az SZKP feladja a közvetlen kormányzást az államapparátusban. Szerinte jelenleg egyetlen politikus, Gorbacsov lenne alkalmas erre a posztra.

– A vietnami külügyminiszter szerint a kambodzsi feleknek a jövő heti dzsakartai tanácskozáson meg kell állapodniuk arról, hogy az ENSZ milyen módon gyakoroljon ellenőrzést a békés rendezés, a választások és az ország semlegessége felett.

Köztársasági választások

Moldavában, Kirgiziában és Tádzsikisztánban szerveztek vasárnapra parlamenti és helyhatósági választásokat. Moldavában jelentős befolyása van a köztársaság függetlenségét s a Romániához való csatlakozást szorgalmazó népfrontnak, s számos párt is alakult. A 380 mandátumért 1892 képviselőjelölt verseng; egy kisinyovi választási körzetben például 19 jelölt egy helyért.

A kirgiziai és tádzsikisztáni választások azonban még inkább a „pangás éveit” idézik. Dusanbében például az utolsó pillanatig kétséges volt, hogy megtartják-e a szavazást a rendkívüli állapot elhárítására való tekintettel, de a helyzet fokozatosan normalizálódott, s így a szavazók az urnák elé járulhatnak.

Hivatalos eredmények a hét közepére várhatók, akárcsak a szombaton megtartott litvániai választásokról. Vilnusi hírek szerint a Sajudis által támogatott jelöltek többsége bejutott a parlamentbe, ami azért sem jelent meglepetést, mert a 141 mandátumért versengő 472 jelölt többsége élvezte a mozgalom támogatását, függetlenül attól, hogy a „szakadás” Litván KP tagjairól (21 jelölt), szociáldemokrata (21 jelölt) vagy „zöld” (4 jelölt) politikuskokról volt szó. Az SZKP platformján álló LKP 78 jelöltet indított.

Önvédelmi harc kell A sepsiszentgyörgyi tanácskozás

Több mint száz küldött részvételével szombaton kezdődött Sepsiszentgyörgyön a Romániai Magyar Demokrata Szövetség országos tanácskozása. Domokos Géza nyitotta meg a küldött-értekezletet, amely a kolozsvári és marosvásárhelyi tanácskozás után újabb állomása a romániai magyarság érdekképviseleti szerve kibontakozásának. Elmondta, hogy az Ideiglenes Intéző Bizottság befajta küldetését: létrehozta a szövetség megyei központjait és helyi szerveit. Jelenleg több százezer főt számlál a szövetség, amely néhány hét múlva megtartja kongresszusát. A bizottság feladatkörét a kongresszust előkészítő bizottság veszi át, amely a küldött-értekezlet után látja el a szövetség szervezeti irányítását.

A romániai magyarságnak önvédelmi harcot kell folytatnia, az országban tapasztalható bonyolult politikai jelenségek és fejlemények, a nacionalista és sovinszta erők szerveződése, a szeparatizmus vádja egyaránt azt követeli, hogy az RMDSZ továbbra is határozott lépést, egységet tanúsítson a kisebbségi jogok érvényesítése érdekében – hangzott el a küldött-értekezleten, ahol a díszelnökségen foglalt helyet Tökés László, aki a bányai Magyar Demokrata szövetséget is képviselte.

Az Erdély 17 megyéjében szervezetekkel rendelkező szövetség – amelynek taglétszáma a legújabb összesítés szerint eléri a 600 ezer főt – Domokos Géza elnöki referátumát követően szombaton zárt körben tanácskozott. A küldöttek többek között beszámoltak arról a sikeres szervezőmunkáról, amelyet a megyékben folytattak. Szóltak a Marosvásárhelyen és másutt szervezett demonstráció kedvező fogadtatásáról, és arról, hogy minden megyében felvetődött az anyanyelvi oktatás problémája, de eltérő jelleggel. Az általános iskolák ügyét a legtöbb helyen közös egyetértéssel megoldották. A felszólalók egybehangzóan követelték a kolozsvári Bolyai Egyetem visszaállítását, és egyöntetű volt a vélemény, hogy továbbra is határozott kiállásra van szükség a Bolyai ügyében, mivel szerzett jogok érvényesítéséről van szó.

Hangsúlyozták, hogy a szövetség sikeres szervezőmunkáján kívül szükség van az önvédelmi harc folytatására. A kisebbségi jogok gyakorlásának megvalósításáért tovább kell keresni az együttműködést a többi nemzeti kisebbségi szervezetekkel, csoportokkal és olyan román társadalmi szervezetekkel, amelyek nyitottak a kisebbségi jogok kérdésében, mivel felismerik: csak az emberi jogok érvényesítésével vezet Románia útja is a közös európai házba.

Évekkel ezelőtt Helsinkiben jártam és meglátogattam egy magyarbarát képviselőt. Megmutatta a parlament-jüket, s miután munkatársait bemutatta leültünk dolgozószobájában. Szerényen szól:

– Az Önök parlamentje szebb, mint a miénk.

– Igen – feleltem –, de a maguké hasznosabb. – Kérdően nézett rám.

– Ugyanis – folytattam – a finn képviselőknek a parlamentben van dolgozószobájuk. Nekünk nem volt.

– Nem? – csodálkozik a barátom.

– Mit csináltak a parlamentben?

Nyeltem egyet.

– A nagyteremben volt egy helyünk, ott ültünk; ha ránk került a sor, beszélünk, az étteremben ettünk, itunk, a folyosókra társalogtunk – fejeztem be mondókámat. – A mi Parlamentünket nem munkára, hanem beszédre, evés-ivásra, csevegésre építették.

Többször voltam Washingtonban, mind a szenátusban, mind a képviselőházban. Különösen kerületem képviselőjét, a magyarbarát Green Billt kerestem fel, és kértem ügyünk támogatására. Mindig segített. Dolgozószobája mindig, mint a megzavart méhkas, nyüzsgés, sürgés-forgás. Legalább egy tucat ember dolgozik neki. Egy ízben nagy munkában találtam. Kérdeztem, hogy min dolgozik.

– Egy törvényjavaslaton – válaszolt.

– Ön ellenzéki, kisebbségben van, hogy akarja a javaslatához a kormány-pártiakat megszerezni?

– Hja, barátom, Amerikában az ellenzéki képviselők is beadhatnak törvényjavaslatot, és ha az a közérdeket szolgálja, akkor a kormánypártnak nincs más választása, mint támogatni, mert különben elvesztik a szavazók bizalmát, és a legközelebbi választáson kipottyannak a parlamentből. Nálunk – folytatta – a népet a saját sorsa

Csillag és dolgozószoba

érdeklí és nem a pártok közötti ellentétek.

Nálunk ez másképpen volt és van. 1989. október 13-án, 41 év után ismét bementem a Duna partján fekvő, lenyűgözően szép Parlamentünkbe. Vétellenül ettől a naptól kezdve az épület homlokzatán lévő vörös csillag többet nem világított. De a népben és bennem a fények kigyulladtak. A Parlament kívülről ma is fenséges. Belül minden csillogott, fénylett, mint a múzeumban. Csak az élet zaja, irama hiányzott, mintha elszökött volna.

Lesz-e változás március 25-én, amikor a nép, a képviselőjelöltek, a pártok megméretnek. A polgárok azzal vizsgáznak, hogy jól választanak-e a jelöltek közül és elmennek-e szavazni. Akik otthon maradnak, azok ne sopánkodjanak, hogy nincs változás, mert távolmaradásukkal ők is megnehezítik a kibontakozást. Amennyiben egy párt sem kap abszolút többséget, koalíciós kormány alakul. Feladata óriási, szinte egy szemle és gazdasági honfoglalás vár rá. Meg kell szerezni a nép bizalmát, erősíteni nemzeti öntudatát és hitét. Az eladósodott és elszegényedett országot talpra kell állítani.

De a nehézségek mellett az új kormány a szabad világ erkölcsi, politikai és gazdasági támogatására számíthat, amit magyar kormány ebben az évszázadban ritkán élvezett. Mi leszünk a vasfüggöny mögött az elsők, akiknek a kormánya egy többpártrendszerű választáson alapul. (Lengyelországban a választáson csak két párt indult.) S ezzel máris kiléptünk a vasfüggöny mögül anélkül, hogy a Kelet felé a kapcsolatunkat megszakítanánk. Ma helytelen tapsra szomjazva a Szovjetuniót korholni. A bölcs ember nem szidja az adóst, amikor fizet.

A kormány fő feladata, hogy minden felelős helyre tehetséges, nemzet-hű személyek kerüljenek. Ne a párthoz tartozás, hanem az eredményesség legyen az irányadó. A nép bizalma hamar visszatér, ha azt észleli, hogy felelősségteljes állásokba – beleértve a képviselőket, minisztereket is – olyan személyek kerülnek, akiknek a munkájából a hazának előnye van, és nem olyanok, akik az országból hasznot húznak. Az új belügyminiszter legyen ember és jogot tisztelő személy, mert ezzel népünk biztonságérzetét visszakapja.

S legyen a képviselőknek dolgozószobájuk. Ez a Parlamentben nem lehetséges, de az országban ezer és ezer olyan szoba van, ahol eddig az aktákat tologatták. Adják át az új szellem új embereinek. Az új képviselők szakításnak a retorika évszázados hagyományával és a közjó legyen az irányadó.

Ugyanúgy szakítani kell más ósdi felfogással is. Az ellenzék ugyanis nem arra való, hogy mindent – jót és rosszat egyaránt – ellenezzen. Ez könnyű és népszerű feladat. Nehezebb a közjó érdekében eredményt elérni. Ezért az ellenzéknek is legyen lehetősége a közérdeket szolgáló törvényjavaslatot benyújtani, amit a kormánynak támogatnia kell.

Végül egy kényes kérdés. Az ország választ vár, hogy mi lesz a különböző intézményekben ott ülő, befészelt ezekkel, akik eddig alig mozdultak meg. Ki végzi el a nagytakarítást, úgy, hogy abból a nemzet nyerjen? Szerintem nagyon kell vigyázni, hogy a mosdóvízzel ne öntsük ki a csecsemőt. De ennél van még rosszabb eset is: ha a csecsemőt kidobtuk és a mosdóvizet megtartottuk.

Varga László, New York

Kárpátalja fegyvermentes övezet lesz?

Nemzetközi nagygyűlést tartottak szombaton a magyar-szovjet határon, a Beregsurány és Asztély között elterülő Barátság-kertben a békéért, a fegyverkezés ellen és a környezetvédelemért. A megmozdulást a Magyarországi Zöld Párt miskolci csoportja, a Magyar Demokrata Fórum Szabolcs-Szatmár-Beregi és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezete, a Kereszténydemokrata Néppárt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervezete a Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetségével, az Ukrán Népi Mozgalommal, a Sevcsenko Ukrán Nyelvi Társaság kárpátaljai szervezeteivel közösen rendezte meg. Csatlakoztak a demonstrációhoz az SZDSZ és a FIDESZ nyíregyházi szervezetei és a kárpáti Ruszinok Szövetsége is.

A mintegy 600 résztvevő tiltakozott a Munkácstól 20 kilométerre lévő pisztraházi katonai létesítmény építése ellen. A készülő radarállomás ugyanis nagy mértékben károsítja a környezetet és veszélyezteti az emberek egészségét, s nemcsak Ukrajnában, hanem a környező országokban is.

Elhangzott, hogy a katonai létesítmény megépítésével, üzembe helyezésével olyan elektromágneses terek képződnek, amelyek sugárnyalábjai

Tiltakozás a radarállomás ellen

tönkreteszik a természetet, az emberek környezetét, és kihatnak a szomszédos országok területére is. Bejelentették, hogy pénteken a szovjet honvédelmi miniszter utasítására a radarállomás építését felfüggesztették. A nemzetközi nagygyűlés résztvevői nyílt levelet fogalmaztak meg s küldtek el a négy érintett ország államfőjének: Mihail Gorbacsovnak, Václav Havelnek, Ion Iliescunak és Szűrös Mátyásnak.

A négy pontos levelükben kérik, hogy a Kárpát-medencét nyilvánítsák fegyvermentes övezetté, biztosítsanak szabad, korlátozásoktól mentes határátlépést.

Állítsák le a pisztraházi radarállomás építését, s az érintett országok kormányai kössenek egyezményt a környezetszennyezés megszüntetésére. Ennek ellenőrzésére nemzetközi bizottság felállítását szorgalmazzák.

Kinek nem lényeges a tanítás nyelve?

A Valóság című romániai hetilap bírálja Petre Romant: „A francia fővárosban adott mellbeverő nyilatkozata ugyanis a nemrégiben még hivatalos állampolitikai rangra emelt magyarellenesség zord évszakát idézte emlékezetünkbe, s szavaiból mintha a nacionalizmus szele áradt volna, hogy lefagyassza a forradalom forró napjaiban oly reménykeltően kirügyező román-magyar megbékélés zsenge hajtásait” – írja a lap. „Miniszterelnökünk nacionalista nyomásnak nevezte a hetven éven át elnyomott magyar kisebbség ama jogos követelését, hogy állítsák vissza a diktatúra esztendeiben erőszakosan elrománosított magyar iskolákat, líceumokat. Mi több, ez alkalommal büszkén vallotta, hogy nem engedtek a román és magyar tannyelvű iskolák kilövellésére vonatkozó kéréseknek. Petre Roman új ugyanis nem helyesli az Erdélyszerte, de Bukarestben is komoly feszültségeket okozó iskola-ügy megoldásának tannyelvek alapján történő erőltetését. A diplomácia árnnyalt szóhasználatáról köznyelvre fordítva, mindez annyit tesz: ellenzi a magyar iskolák visszaállítását. Megdöbbentő kijelentése, miszerint az oktatásban a tannyelv nem lényeges szempont, alighanem majd forradalmasítja világszerte a tanügyi tevékenységet.”

A magyarországi németek rehabilitálásáról

Rehabilitációjukat és kártalanításukat kérték a 45 évvel ezelőtt szovjetunióbeli kényszermunkára elhurcolt magyarországi németek, illetve özvegyeik, árváik. A Magyarországi Németek szövetségének szombati tanácskozásán Hambuch Géza főtitkár hangsúlyozta, ki kell mondani: a magyarországi német származásúak, német nevűek elhurcolása kegyetlen politika következménye, szervezett népiirtás, bosszúállás, az alapvető emberi jogokat sértő kollektív büntetés volt. Ezeknek az embereknek a rehabilitálása és elfogadható anyagi kártalanítása fontos és szükséges.

Zielbauer György tájékoztatójában elmondta: a német származású munkaképes személyeket szigorúan titkos szovjet katonai parancs és a magyar kormány, valamint az orosz katonai hatóságok megállapodása alapján hurcolták el. Történelmi tényekre hivatkozva cáfolta azt a véleményt, hogy az Ideiglenes Kormány tiltakozott a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnál a német származásúak elhurcolása miatt. Az internáltak érdekeinek védelme és képviselése sürgős feladat, teljesítését az MNSZ vállalta, a politikai pártok és tömörülések azonban nem karolják fel megfelelően a törvénytelenül internáltak ügyét. A maguk erejére vannak utalva, a német nyelvtérület országaitól remélhetnek erkölcsi segítséget – hangoztatta.

A vitában felszólalók felidéztek elhurcolásuk körülményeit, a szovjet munkatáborokban elszenvedett megpróbáltatásaikat. Keserűen panaszkodtak, hogy többségüket rövid ideig tartó betakarítási munkákra mozgósították, s csak kevesüknek mondták meg, hogy a Szovjetunióba, évekig tartó kényszermunkára szállítják őket. Az elhurcoltak negyede-harmada nem tért vissza. A hazatérteknek csaknem a fele a munkatáborokban szerzett betegségek miatt csak könnyű fizikai munkát vállalhatott, sokan nem érték meg a nyugdíjaskort sem. Négy évüzed eltelte után az állami szervek napirendre tűzték a jogsérelmet szenvedettek rehabilitálását. Az Országgyűlés tavaly októberi határozatát azonban az érintettek csak részben fogadják el. A Minisztertanács 500 forintos nyugdíj-kiegészítésére vonatkozó rendelete

ugyanis az anyagi jóvátételből kizárta mindazokat, akiknek a szovjet munkatáborokban eltöltött idejét beszámították a munkaidejükbe. Tütös Sándor a BM részéről elmondta: indokoltan kifogásolják azt a jogszabályt, amely nem teszi lehetővé, hogy kártérítésben részesítsék többek között az elhurcolt özvegyét, vagy a Szovjetunióban született gyermekét. Éppen ezért felülvizsgálják ezeket a jogszabályokat. Szükséges, hogy a jogsérelmet szenvedett minden személy kártérítésben részesüljön.

A tanácskozáson elfogadott állásfoglalásban rögzítették: szükséges, hogy az Országgyűlés mondja ki: a magyarországi németek elhurcolása súlyosan sértette az emberi jogokat, igazságtalanság volt. Fejezze ki részvétét az elhunytak hozzátartozóinak és együttérzését a még élőkkel. Tegyen meg mindent azért, hogy az érintettek, illetve azok özvegyei, árvái az elszenvedett kár arányában az ország lehetőségei szerint anyagi jóvátételben, ugyanolyan elbírálásban részesüljenek, mint azok a magyar állampolgárok, akik hasonló jogtalanság miatt szenvedtek. Minden elhurcolt kapja meg a havi 500 forintot – függetlenül attól, hogy valamilyen járandóságban részes –, az is, aki nem rendelkezik saját, vagy özvegyi nyugdíjjal. Az elhurcolásban eltöltött idő arányában minden igény jogosult, vagy ha az elhalálozott, törvényes örököse részesüljön egyszerű anyagi kártalanításban.

Felhívás az új szabadművelődésre

Február 23-án Révfülöpon – a szabadművelődési mozgalom 42 évvel ezelőtti államosításának és megszüntetésének helyszínén – találkozóra gyűltek össze az állampolgári kezdeményezésre születő kulturális mozgalmak és a kialakuló művelődési önkormányzatok képviselői és támogatói.

Céljaik és tapasztalataik kölcsönös ismertetése után megállapították: Magyarország demokratikus jogállamként való megteremtésének feltétele a kulturális élet egészséges működése. Az állami dominanciájú kulturális politika és művelődési intézményrendszer összeegyeztethetetlen a kibontakozó civil társadalom igényeivel. Szükségszerű tehát a közművelődési törvény azonnali hatálytalánítása. Olyan szabályozás kell, amely lehetővé teszi az új, demokratikus, pluralista jellegű művelődési mozgalmak, egyesületek, intézmények kialakulását és tevékenységét. Egyúttal, tekintettel a helyi önkormányzatok szerepének növekedésére, az állami szakigazgatás elveinek és szervezetének radikális átalakítására van szükség.

Társadalmunkban biztató jelek mutatják a kulturális önszerveződés iránti készséget. A jogalkotásnak, az önkormányzatiság és az állampolgári jog alapján segíteni kell e törekvéseket és a helyi kulturális önkormányzatok megalakítását. Felhívunk minden kultúra iránt felelősséget érző állampolgárt és közösséget, hogy településükön vegyék kezükbe saját művelődésük ügyét.

Révfülöp, 1990. február 25.

Az Új Szabad Művelődési Konferencia résztvevői

Az MSZDP országos pártértekezlete

Az SZDP a választáson a szavazatok 20 százalékának megszerzését győzelemnek könyvelné el. Az SZDP-nek mintegy 75 egyéni választókerületben sikerült jelöltet állítania. A pártértekezleten Petrasovits Anna hangoztatta: a szociáldemokrácia egyetlen hi-

teles magyarországi képviselője az SZDP, amely elítéli a hatalomátmentés különböző formáit. Leszögezte: az SZDP nem tesz éles különbséget a magyar szakszervezetek között a tekintetben, hogy mikor alakultak. A szociális feszültségek elkerülése végett a külföldi tőkének is létérdeke, hogy jól működő szakszervezetek legyenek Magyarországon. Az SZDP partnerének tekint minden olyan szervezetet, amelynek programjában célként szerepel a polgári demokrácia megteremtése. Hangoztatta, hogy a szociáldemokraták nem lesznek asszisztensei egy olyan hatalomátadásnak, amely előre leosztott kártyákkal valósul meg. A párt határozottan elzárkózik a hatalmi elit, az MSZP, az MDF és az SZDSZ előzetes elvi megállapodásaitól. Véleménye szerint könnyen megeshet, hogy e hármasszöglet „együtt borul be az árokba”, hiszen az országban élők négyötödének érdekeit figyelmen kívül hagyva egyezkedik.

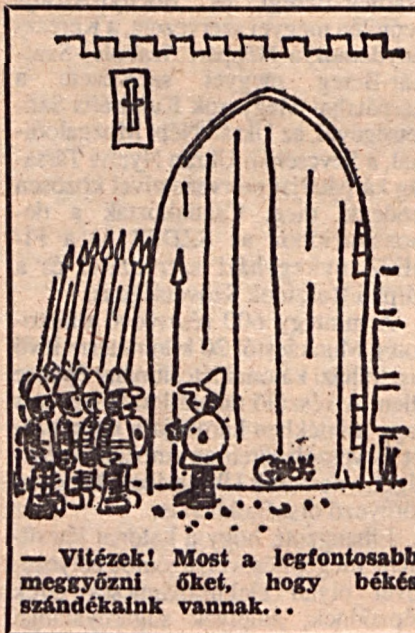
MSZP választási nagygyűlés

A Videoton oktatási központjában kétezer résztvevő előtt vonult be az MSZP 175 képviselőjelöltje. Pozsgay Imre bejelentette, hogy az MSZP egy híján minden választókerületben állít jelöltet. Ez a bizalom, valamint a párt programja lehet a garancia egy olyan rendszerváltásra, amely a nemzet felemelkedéséhez elkerülhetetlen. Nyers Rezső szerint az MSZP olyan választásokat akar, amelyben riválisok, ellenfelek, de *nem ellenségek* küzdenek egymással. Az MSZP vezetői – Németh Miklós kivételével – úgy vélik, hogy képviselőjelöltjeik 10 százaléka vagy annál is több részt vesz majd a parlament munkájában. Horn Gyula szerint nagyon sok ma az újsütetű proféta ebben a hazában, és ajánlja a választóknak, hogy jól nézzék meg, ki tud hiteles válaszokat adni az ország gondjainak megoldására.

Rajk Békésben

– Ne féljenek a választásoktól, visszarendeződés nem lesz, az MSZP gyakorlatilag nincs, nem lesz tagja a kormánykoalíciónak – mondotta szombaton ifjú Rajk László, az SZDSZ ügyvivője a békéscsabai nagygyűlésen. Elemezte, miért marad le hazánk az átalakulásban. Szerinte az egyik kerékkötő az MSZP, illetve előadja, az MSZMP volt, mert Magyarországon az elmúlt években nem reformok történtek (se Kádár-, se Grósz-, se Horn-reformok), csak visszavonulás. Sajnos – mondotta – néhány helyen még ott vannak az MSZP-sek; de a választás után az SZDSZ rákényszeríti őket arra, hogy teljesen visszavonuljanak. A választás

után koalíciós kormány fog alakulni, s ha ennek tagja lesz az SZDSZ, partnerével együtt megkísérli az ország talpraállítását. Ami nem lesz könnyű, mert – megítélése szerint – a Németh-kormány semmit sem csinált, s a gazdasági katasztrófa szélére sodorta az országot. Felelőtlenül népszerűsítésre tört akkor is, amikor legutóbb Horn Gyula bejelentette csatlakozásunkat a NATO-hoz. Az SZDSZ változatlanul amellet van, hogy Magyarország semleges legyen. Az MDF-fel vitázva Rajk a vezetősere radikális végigvitelet és a jogi felelősségrevonást is szorgalmazta. Az árak és a bérek befagyasztása helyett az SZDSZ hathatós inflációellenes programot kínál, s elutasítja az MDF, Rajk szerint árvalányhajás, múlt századi elképzelését, ami alapján azok az ország kiárusításával vádolják a szabaddemokratákat.

MDF – Hit és Politika

Győrtt alakult meg az MDF *Hit és Politika* munkacsoportja, amely a szervezeten belüli kereszténydemokrata irányzatot képviseli, s ilyen alapállásból szervez majd vitákat, rendezvényeket. Antall József, nemzetközi sajtótájékoztatón kifejtette, hogy az MDF egy több párt által kialakított parlamenti demokráciában a jobbközép irányzatot fogja képviselni, kormányzati elgondolásaik a nyugatnémet Kereszténydemokrata Pártéhoz állnak közel. Antall leszögezte, hogy az MDF a szovjet csapatok mielőbbi kivonulását sürgeti, illetve követeli. Továbbra is híve marad a magyar-szovjet gazdasági, társadalmi és politikai kapcsolatok ápolásának, erősítésének, de ehhez nincs szükség arra, hogy idegen csapatok állomásozzanak az ország területén.

Szolidaritás-gyűlés

„...akiknek kezétől még meleg a kalapács...”

A jó ügy sikerében való bizakodás, az egymás tisztességében és önzetlenségében letett hit összehozó és barátokat derűje hatotta át a Szolidaritás Munkásszervezet országos értekezletét a Jurta Színházban. A kezdet, az első esztendő küzdelmeinek tapasztalatait, a közeljövő tennivalóit gyűltek össze megbeszélni, amihez a vitaindítóként szolgált Takács András gépészmérnök, a Szolidaritás ügyvezető elnökének referátuma. Ismertetette, hogy 41 üzemből van szervezettük, azokban a dolgozók 10–20%-át tömörítik, de befolyásuk az ottani kollektívák egészére terjed ki. Eredményként könyvelik el azt is, hogy már nem egy fűtetlen asztalosműhely a „székházuk”, hanem olyan irodához jutottak, ahol még telefon is működik.

Takács András felsorolta azokat az üzemeiket, amelyekben a vállalati vezetők a SZOT helyi boncainak segítségével meg akarták félemlíteni a Szolidaritás aktívait. Ezek között a Kontaktát említette, amelynek vezérigazgatója be akarta zárni az ózdi gyárat, mert ott 115 Szolidaritás-tag kezdeményezésére létrehozták a Munkás Önkormányzat Bizottságát. Fejlesztette, hogy a több joggal rendelkező és minden dolgot összefogó munkástanács mennyivel hatékonyabb, mint a szakszervezet. Majd a Szolidaritás vezetője ismertette a másik két érdekvédelmi központtal való kapcsolatukat: a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájával és annak tagjaival mindig készek az együttműködésre, de önállóságukat megőrzik. A nagy taps között jelentette be, hogy a SZOT-tal semmilyen téren nincs érintkezésük. Ennek jövő heti összkongresszusára célozva hangzott el: „Olyan szakszervezeti vezetők kellenek, akiknek kezétől még meleg a kalapács.” Elemezte továbbá az ország gazdasági és azon belül a munkások helyzetét. A piac értékrendjét elfogadva sem lehet a tulajdonban való részvételből a munkást kizárni. Nagy figyelmet keltett a SZOT vezetőségének a sztrájkokról való véleménye. Eszerint három tényezőt kell figyelembe venni: 1. Mit akarnak elérni? 2. Ki ellen lépnek fel? 3. Milyen esély van a sikerre?

A Szolidaritás szerint ezekre nem adtak választ a SZOT megmondolatlan megmozdulásain, és ezekben a hetekben nem szolgál dolgozói érdekeket a sztrájk! Az 1989 augusztusi prágai tüntetésen őrizetbe vett egyik magyar ifjú, Kerényi György, a Szolidaritás külügyi felelőse példamutatón azt mondta, hogy munkásszervezetükben milyen megértéssel dolgoznak együtt a különböző pártok tagjai, majd beszámolt külkapcsolataikról, amelynek ékes bizonyítékául szolgál, hogy jelen van a gyűlésen a lengyel Solidarnosc egyik vezetője, több angol és francia szakszervezet képviselője. Amíg a lengyel Szolidaritás küldötte a maguk tapasztalataira hívta fel a figyelmet, a londoni buszvezetők 30 000-es szakszervezetének elnöke heves indulattal kiáltotta a jelenlévők felé, hogy nem vár örömteli út a mun-

kásokra a kizsákmányolás körülményei között.

Munkásösszejövetelhez híven, az értekezlet formáságotól mentesen zajlott, a jelenlévők véleményét nemcsak a taps vagy a hallgatás fejezte ki, hanem a gyakori közbeszólás, kérdés. Üdvözölte a tanácskozást számos párt is, bár ezek egyike-másika maga is politizáló munkás. Így az MDF nevében felszólaló Dienes János, aki a Kőbányai Gyógyszergyárban dolgozik, az öngazgatásról, a nemzeti vagyon védelméről beszélt, s arról, hogy eddig a pártok nem foglalkoztak megfelelően a munkások ügyével. Kiss István bányász a Szolidaritás közép-dunántúli régiójának képviselője bírálta a SZOT-ot és az ágazati szakszervezeteket, mert azok csak szavakban változtak meg. Hasonló véleményt fejtett ki egy másik bányász, Hegyvári László.

Ezeket a felszólalásokat tette teljes dr. Gunic László „Miért nem reformálható meg a SZOT” című előadásával, melynek lényege: megmaradt a régi struktúra, a régi mechanizmus és ugyanaz a személyi összetétel. Gunic egyébként a Közlekedési Dolgozók Szakszervezetének szociális osztálya vezetőjeként egyik kezdeményezője volt a SZOT mozgalmon belüli megújulásnak, de ennek megtorlásaként a Munka Törvénykönyvét megszegve kitétek munkahelyéről.

Csintalan Sándort, a SZOT osztályvezetőjét is meghallgatták, és tapsot kapott, amikor bejelentette, hogy a jövő heti kongresszuson a SZOT megszűnik és ő ott többet nem vállal munkát. Az előadó felszólalók a jelenlévők kérdéseire válaszoltak, s az országos értekezlet határozatot is elfogadott. Ebben áll: a szakszervezeti mozgalomnak gyökeres változásra van szüksége. Nem tartjuk elfogadhatónak, hogy a régi szakszervezeti apparátus újabb legitimitást és időt nyerjen. A szakszervezeti tagság négy évtizednyi kényszerű apátiáját kihasználva a munkások valós akaratának ismerete nélkül önmaguk védelmére a megújulás jelszavával ne lehessen a kommunista struktúrát átmenteni! A Szolidaritás követeli a SZOT-vagyon felmérését és hogy új belépési nyilatkozattal gyűjtsék össze tagjaikat.

Nemzeti újjáépítési program kell

Lezsák Sándor nyitotta meg vasárnap délután a Budapesti Nemzeti Sportcsarnokban a Magyar Demokrata Fórum országos választási ülését.

A párt új emblémája előtt bejelentette a csarnokot majdnem betöltő közönségnek: az MDF mind a 176 egyéni választókörzetben jelöltet állított, és ezek valamennyien az előírtnál háromszor, négyszer több ajánlócédulát kaptak. A Demokrata Fórum Budapest és minden megyében indít listát, és persze országos listája is lesz. A párt tagjainak száma meghaladta a 25 ezret – adta hírül nagy taps közepette Lezsák Sándor –, és 408 helyi szervezete van.

Ezután Antall József, az MDF elnöke lépett a mikrofonhoz, aki aztán innen egyenesen a repülőterre sietett, hogy Párizsba utazzék. Ötven perces, nagy tetszéssel kísért beszédében elsősorban a történelmi helyzetet és pártjának ebben betöltendő feladatát jellemezte, nyomatékosan visszautasítva bizonyos minősítéseket, amelyek a Magyar Demokrata Fórumot – mint mondta – méltatlanul érik. Nincs párt Magyarországon, amely közelebb állna Európához, és amely többet tett volna az emberi jogokért és a magyar kisebbségekért.

Antall József ismét leszögezte, hogy az MDF a népi, nemzeti és keresztény értékek és hagyományok mellett kötelezte el magát, ez azonban nem jelent nacionalizmust, sem bármiféle kirekesztést.

Közép-Kelet-Európa mai átalakulása világtörténelmi korszakváltást jelent, és azért megállíthatatlan, mert a XXI. század küszöbén az emberek többé nem tartják elviselhetőnek a totalitárius rendszereket. Véget ért a tömegemberek kora, az alkotó egyének időszeke jött el. A külpolitikában elmúlt az az idő, amikor Európa e térségét egy nagyhatalom a saját befolyási övezetének mondhatta. A szovjet hadseregnek el kell hagynia ezt a régiót – folytatta az MDF elnöke, és hozzátette: Ha leveszik kezünkről a bilincset, baráti jobbot fogunk nyújtani.

Méltatta Antall József Magyarországot, a magyar nemzet érdemeit a sztálinista rendszer kelet-európai megdöntésében. Ezeket a Nyugat nem fe-

lejtheti el. Az MDF – állította a pártelnök – élen jár a fejlődésben, és orosz-lánrészt vállal belőle.

Hatalmas nemzeti újjáépítési programra van szükség, mintha valóságos romokat kellene eltakarítani. De mint 1945-ben, most is számíthatunk a nemzet természetes ösztöneire, most is eljön a feltámadás. Budapest és a vidék harmóniája a nemzeti egység alapfeltétele, a vidéki városok fejlődése nem fogja visszavetni fővárosunkat, amelynek a felszabaduló Közép-Kelet-Európa egyik legnagyobb központjává kell válnia – fejtegette Antall József.

Szólt röviden a gazdaságpolitikáról is, és hangsúlyozta: az MDF szociális piacgazdaságot akar. Az a cél, hogy széles tömegek váljanak középosztályúvá (a szó nem hivatalnoki értelmében), mert nincs demokrácia széles polgári középosztály nélkül.

Allást foglalt az MDF elnöke a többi párttal kialakítandó viszony kérdésében. Hetvenhétszer leszögezte – mondotta nagy taps közepette –, hogy nem lépünk koalícióra az MSZP-vel, mert ugyan megbecsüljük a reformok terén érdemeket szerzett szakembereit, sőt, élpolitikusait is, de az országnak tudnia kell, hogy itt változás történt. Semmiféle koalíciós tárgyalás nem folyt az MSZP-vel, paktumról még kevésbé lehet beszélni. Egyáltalán – hangsúlyozta Antall József –, a választások előtt semmilyen párttal nem lehet szó koalícióról, és azután is csak az MDF országos ülésének felhatalmazása alapján.

A Demokrata Fórum elnöke élénk helyeslés mellett jelentette ki: ha Kiss János, az SZDSZ elnöke szerint a szabaddemokraták közép-balpárt kívánnak lenni és a szociáldemokrácia helyét vánják betölteni, úgy az MDF egyetért ezzel. Hadd legyen az SZDSZ a baloldali értékek letéteményese. Erre is szükség van. A Magyar Demokrata Fórum az európai értelemben vett jobbközép párt, mely a nyugati kereszténydemokrata pártok értékrendjéhez kapcsolódik – jelentette ki az MDF elnöke, és e szavait vastaps fogadta. Fontos azonban – folytatta –, hogy minden párt a maga valóságos arculatát mutassa a választóknak, és ne vezesse félre őket!

ggy

FIDESZ választási nagygyűlés

A FIDESZ Budapesten indított mind a 25 képviselőjelöltje megszerezte a jelöltállításhoz szükséges ajánlócédulát. A FIDESZ mindenütt állított területi listát, s természetesen országosat is – mondta Baráh Gergely választmányi tag a vasárnapi választási nagygyűlésen. A fiatal demokraták bíznak abban, hogy a választásokon 8 százalékos körüli eredményt érnek el. A legutóbbi közvéleménykutatási felmérések szerint az ötödik helyet foglalják el a pártok között, s remélik, a választásokon még előbbre lépnek, megelőzik a negyedik helyen álló MSZP-t.

A FIDESZ számára nem létkérdés a hatalomban való részvétel, továbbra is következetes kíván maradni elveikhez, az őszinte, nyílt és nyilvános politizáláshoz, épp ezért továbbra is a szókimondás jellemzi majd politikájukat, s nem fognak részt venni semmilyen kulisszák mögött foly-

tatott háttéralkuban. Rockenbauer Zoltán a FIDESZ programját szabadelvűnek és szociálliberalisnak nevezte, olyanoknak, amely az emberi szabadságra és öntevékenységre épül.

Gazdasági téren az infláció megfékezését tekintette első feladatnak. Emellett a békés rendszerváltás híve. A fiatal demokraták az államigazgatás felső szintjein szükségesnek tartják a változtatásokat, ugyanakkor minden más szinten a szakmai hozzáértést tekintik alapvető kritériumnak a posztok betöltésénél. Kijelentette: a FIDESZ nem híve semminemű boszorkányüldözésnek, ellenez bármiféle B-listázást. Felelősségre vonást kizárólag a jogszerűség alapján fogad el. A FIDESZ többek között eddig is azért támadta a fennálló rendszert, mert abban a jogot a politika határozta meg.

Beteg számítógépek

Hívatlan kór veszélyezteti a számítástechnika világát, amit a számítógépvírus okoz. Talán nem is gondolnánk, hogy miért is jöttek létre ezek a kis program-kórokozók. Kialakulásukkorra tehető vissza, amikor jól képzett szakemberek szándékosan „építették” a programjukba, hogy ezzel annak futását egy idő után megghiúsítsák. Ha ezt a bűnülést a szoftverre kötelezően vállalt garanciaidő lejáta utánra időzítették, akkor a további karbantartásért – melynek módját természetesen csak ők ismerték – komoly összegekre tehetek szert. Készültek vírusok programvédelem céljából, de készültek erőfitogtatásból, bosszúból és számos más indítástól is. Érdekes megjegyezni, hogy nemcsak rosszindulatú kórokozók léteznek, hanem olyanok is, melyek csak bejelentkeznek a felhasználó képernyőjén, monitorján. Céljuk üdvözlöt, üzenet átadása vagy más hasonló művelet. Ez a jobbik és egyben a ritkább eset.

A tényleges problémát a rosszindulatú, „sumák” vírusok jelentik, melyek csak azért készültek, hogy kárt tegyenek. Működésük és hatásmechanizmusuk éppúgy eltér, mint fejlettségi

szintjük. Vannak egyszerűbbek, amiket könnyű felfedezni és hatástalanítani, vannak viszont intelligensek, melyek épp ezért jelentenek komoly veszélyt.

Az intelligens vírus általában mágneslemezen vagy a számítógépek által használt hálózatokon utazik, rendszerint egy programba csomagolva, „bele-, illetve hozzámásolja” magát, mintha annak szerves része lenne. Alkalmazásnak nem is rossz! A vírus megvizsgálja, hogy az új „helyen”, ahová került, van-e már legalább egy társa, ha nincs, akkor annak rendje és módja szerint a gépre másolja magát, így garantálva a terjedést. Ezek a kórokozók rendszerint időzített bombaként hatnak. Ha a vírusprogramba megadott feltételek teljesülnek (időpontegyezés, programfutási szám, stb.), akkor aktivizálódnak, hatásukat a legkülönbözőbb módon fejtik ki. Vagy a memóriaterület tartalmát változtatják meg, vagy a lemezegységekben tárolt információt teszik használhatatlanná, esetleg átveszik a gép teljes vagy részleges működésvezérlését, de olyan is előfordulhat, hogy fizikailag tönkreteszik a számítógépet és a monitort is. Intelli-

genciájukra vall, hogy a fertőzött gép bekapcsolása után a vírus először saját magát aktivizálja, nem mindig látványosan. Legnagyobb a veszély, ha az információkat a fertőzött gép úgy hamisítja meg, hogy a változás nem szembetűnő vagy egyértelmű. E sorokból is kitűnik, mit jelent a számítástechnika világában egy-egy ilyen fertőzés. Bármely területen alkalmazott programban válhatnak használhatatlanná pótolható vagy pótolhatatlan adatok. Ezek a gondok csak fokozódnak, ha olyan gépeket ér el egy-egy ilyen vírus, melyek a termelésirányításban, egészségügyben, hadiiparban látnak el egyébként jó szolgálatot.

M. J.

Hírek röviden

A Magyar Gazdasági Kamara dél-dunántúli bizottsága február huszonhetedikén, kedden Pécsen tagvállalati ülést tart. Négy megye – Zala, Somogy, Baranya, Tolna – gazdálkodó szervezetei a Kamarában tervezett szervezeti változásokról, a Dél-dunántúli Regionális Gazdasági Kamara megalakításáról, a szövetségi rendszer létrehozásáról tárgyalnak.

Túl magas a 7%-os áfa

Kanadában dúl a vita a pártok között, hogy az áfa itteni megfelelője, a GST, amit csak most akarnak majd bevezetni, hány százalékos legyen. 9%-os volt az első javaslat, amit a közfelháborodás láttán még a Konzervatív Párt 7%-ra mérsékelte. A lakosság azonban még ezt is magasnak tartja. Elgondolkozom rajta néha ezek hallatán, mikor jön el Magyarország az az idő amikor a társadalom az 5%-os forgalmi, 15%-os vállalati nyereség- és 25%-os egyéni jövedelemadóért küzd majd? (Vigh, Toronto)

Az alagút kilátásai

Úgy látszik, a mamutberuházások mindenütt bajjal járnak. A brit-francia közös vállalkozásban épülő La Manche alagút körül botrányok dúlnak: a kizárólag magánberuházásban épülő csatorna-alagutat a költségek emelkedése sodorja végveszélybe. Az építkezés finanszírozása egyelőre csak májusig látszik garantáltnak. Az Eurotunnel részvénytársaságnak még ebben az évben mintegy fél milliárd dollár kell tökeemeléssel és hitelfelvétellel szert tennie, ha nem akarja, hogy a megghiúsulás veszélye lebegjen a vállalkozás felett. Mióta 1987-ben az alagút építéséhez befektetőket kezdtek toborozni, a költségek 30 százalékkal emelkedtek, az eredeti 4,8 milliárd angol font helyett az évszázad építkezése aligha hozható ki 7,2 milliárd fontnál kevesebből. Ha állami beruházásról van szó, a kormányok szeme sem rebben, ha az építkezés félidejében kiderül a tetemes költségütlépés, de magánberuházás esetében egészen más a helyzet. A megrendelő és a tüz vállalatól összeállt Transmanche Link (TML) között állandósultak a viták arról, vajon a többletköltségek mennyire indokoltak. A párizsi bíróság február közepén elismerte ugyan a TML 114 millió dollárnak megfelelő összegű követelését és annak kifizetésére kötelezte az Eurotunnelt, de ezzel még egyik fél sincs megelégedve.

A csatornát átszelő ötven kilométer hosszú alagutat, amelyben a tervek szerint 1993 júliusától két vágányon közlekednek majd a különleges – gépkocsik és kamionok szállítására is alkalmas – szerelvények – a két part felől harmadrészt kifűrták már, és havonta egy kilométerrel haladnak előre.

Am az alagút fúrása a költségek emelkedésének csak a harmadát teszi ki. A különleges vasút építésénél számították el magukat igazán a vállalkozók. Amikor a részvényeseket toborozták, még mindenki arra gondolt, hogy az alagút kiásása rejti magában a nagyobb kockázatot. A befektetőket azzal biztatták, hogy a kivitelezők ezen a téren nagy tapasztalatokkal rendelkeznek és a földtani feltételek nem okozhatnak különösebb meglepetést. Az ígéreteknek félmillió befektető – köztük kétszáz kisebb-nagyobb bank – hitelt adott, s most már fut a pénze után. Az Eurotunnel társelnöke beismerte, tévedtek, mert éppen a vasútvonal egyedisége jelenti a nagyobb ismeretlent. Egyedül a különleges szerelvényekre 600 millió fontért, vagyis a korábban kalkulált összeg két és félszereséért találtak gyártót. A TML-be társult 10 építési cég egyikének sincs igazi gyakorlata a vasútépítésben.

A The Economist szerint, ha már a kívánt 4,8 milliárd fontsterlingért nem is lehet megépíteni az egész alagutat, talán az lehetne megoldás, hogy a beruházó Eurotunnel végleg megállapodna a kivitelező Transmanche Linkkel abban, hogy hétmilliárdért kulcsra készen befejezi a munkát, s azon felül minden többletköltséget magára vállal. Erre azonban a TML aligha vállalkozik, így kénytelen beletörődni, hogy az Eurotunnel igen rövid pórásra fogja, s minden garasért alaposan a körmére nézzen. Ebből persze az is következik, hogy a munka befejezéséig hátralévő három év még bővelkedni fog torzalkodásokban...

Szücs D. Gábor, MTI-Press

Nincs áremelés a választásokig

Újra nyugodtan lehet vásárolni az NDK közértekben: a gazdasági miniszter-asszony, Christa Luft a Junge Welt című lap szerdán megjelent interjújában közölte, hogy március 18-ig, a választásokig nem kell már áremelkedésre számítani. Ez azért különösen érdekes, mert hétfőn, a kerekasztal-tárgyalásokon az Új Fórum követelte, hogy azonnal szűnjön meg az élelmiszerek szubvenciója, hiszen a támogatások jelentős részét a bevásárló NSZK polgárok élvezik. A határmenti települések boltjaiban többnyire üresek a polcok, mert nem győzik az utánpótlást. Az élelmiszerárak támogatására fordított összeget osszák szét a lakosság között. Minden NDK állampolgár kapjon havi kb. 150 márka ártámogatást! – követelik. Kedden kitört a felvásárlási láz. Rizst, cukrot, tesztaféléket, konzerveket, üdítőitalokat a legtöbb helyen már nem lehetett látni. Még szerencse, hogy nyugatnémet áruházláncolatok NDK márkáért kínálnak keleten is termékeket, így mégsem megy haza üres szatyorral az ember a bevásárláskor: ha van türelme kivárni a sort, kaphat banánt 8 márkáért (56 forint), kiwit 1,5 márkáért (10 forint), ananászt 19 márkáért, de van paradicsom, őszibarack, szőlő, mangó, uborka, nyugati édesség – csupa olyan termék, melyet az NDK-ban talán még soha, télen pedig biztos nem lehetett látni. Ezért is őrzi például a kiwi a közértek polcait – nem tudják az emberek, mi az. A miniszter-asszony az interjúban azt is elmondta, most már nem érdemes elmenni az NDK-ból: napról napra érzékelhetőek azok a jelek, melyek az ország gazdasági helyzetének javulására utalnak. Talán Kohl kancellára célzott, az NSZK politikus ugyanis választási kampánybeszédében elmondta: ennek a még mindig kommunistagyanús vezetésnek semmit nem adna. De ha március 18-a után egyértelművé válik a régi rendszer bukása, a zsebébe nyúl a gazdag nyugati nagybácsi.

Addig már csak 26-ot kell aludni...

Holan-Koch Júlia

Mérnök és technikus szakszervezet alakult

A Budapesti Műszaki Egyetemen megalkult a Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete. Az alakuló közgyűlésen mintegy kétszázan vettek részt. Többet kifejtették: mindenekelőtt erős érdekvédelmet várnak az új szakszervezettől – itt külön is hangsúlyozták a munkanélküliség elleni fellépést –, valamint azt, hogy a szakszervezet a pártoktól teljesen függetlenül működjen. A szervezetváltást nem lehet megvalósítani a reálértelmiség tapasztalata és szaktudása nélkül, s az MTSZSZ-nek ezért küzdenie kell az értelmiségi lét feltételeit garantáló életkörülményekért. Az elfogadott alapszabály külön is kitér arra, hogy az MTSZSZ az 1945–49 között

működött Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete jogutódjának tekinti magát. A programnyilatkozat alapvető célként tűzi ki: a megalakult reálértelmiségi szakszervezet összefogást hirdet a műszaki pályán dolgozók között a reális érdekvédelemért, a létbiztonságért, a mérnökök és technikusok anyagi és erkölcsi elismeréséért.

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

Utoljára Mátyás király idejében volt gyakorlat, hogy váratlan látogatósokra került sor a vármegyékben. E hagyományt elevenítették fel a Szociális és Egészségügyi Minisztérium Gyermek- és Ifjúságvédelmi Főosztályának előadói. Igaz, Szántó Tamás és dr. Németh László nem öltöttek álruhát, mégis nagy riadalmat okoztak, amikor hivatlanul bekopogtattak a kisterenyei nevelőotthon igazgatójához. Arról akartak személyesen meggyőződni, hogy igazak-e azok a hírek, melyeket a nevelőotthon lakói juttattak ki a szabadba.

Am az igazgató épp' nem volt a helyén; helyettese Nagy Vilmos mentette ki: „gyengélkedett, és ezért orvoshoz ment.” Majd a vendégeket illendően tájékoztatta a nevelőotthon helyzetéről. Nem titkolta; előfordul a munkahelyi italozás, három alkoholista munkatársuk van. Testi fenytést is alkalmaznak mint fegyelmezési módszert, de ennek során eszközhasználat két éve történt utoljára. A vétkest „eltanácsolta” az igazgató a nevelőotthonból fegyelmi büntetés nélkül. A fogda használata, bár ritkán, de egy-két napra előfordul. „Fogdabüntetést az igazgató és valamennyi helyettese kiszabhat.”

A helyszíni szemle során tapasztaltak is önmagukért beszéltek; elhanyagolt helységek, kosz mindenütt... S a neveltek által elmondottak az ott dolgozók pedagógiai módszereiről, igazi rémtörténetekké kerekedtek. Így aztán nem is maradt ennyiben a nagyvizit. A szomorú diagnózisra azóta is keresik a megfelelő terápiát.

A Nógrád Megyei Tanács szociálpolitikai és egészségügyi önálló osztály vezetője „célvizsgálatot” rendelt el. A szakértőkből álló 10 fős gárda vizsgálódása további hiányosságokra derített fényt. A tények ellenére a kisterenyei Makarenko úti nevelőotthonban összeesküvésről beszélnek. Ezt bizonyítja dr. Koós István beszámolója is, melyet január 30-án terjesztett a Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága elé.

Ebben szó esik intézménye általános helyzetéről, a személyi és tárgyi feltételek hiányosságairól, nehezen kezelhető, deviáns gyerekekről és jövőbeni törekvéseikről. Az elmúlt hónapokban történetekről a beszámoló mélyen hallgat, csak itt-ott található homályos utalás, úgy mint: „Sajnálatos viszont, hogy intézetünk főbb jellemzői közé az elmúlt hónapokban – főleg külső szervektől származó – olyan megállapítások is besorolandók, amelyek túlzottan megtépázták intézetünk hímevét, az itt dolgozók becsületét. Igaz, a megfogalmazottak jelentős hányada alaptalan, egy részük túlzó, de egy részük valóban létező, illetve ma is létező gond; legyen ez a növendékek egy részének fegyelmi helyzete, a testület szakmai kompetenciája...”

Hogy a kisterenyei nevelőotthonban nem koncepció „per” előkészítése folyik dr. Koós István igazgató ellen, hanem a valós tények

feltárása, azt bizonyítja egy kiegészítő jelentés megállapítása is.

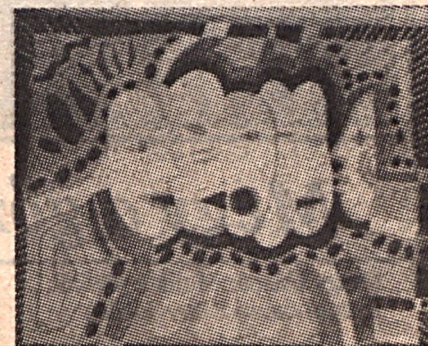
„A nevelőotthon dolgozói pedagógiai szempontból magas arányban képzetlenek. A csoportoknál dolgozó 16 nevelőtáncár közül 3 fő nem rendelkezik egyetemi vagy főiskolai tanári oklevéllel. A 28 gyermekfelügyelőből – az előírt középfokú pedagógiai végzettség helyett – 4 fő szakmunkás (például varrónő, hegesztő) képesítéssel, 18 fő gimnáziumi, szakközépiskolai vagy technikai érettségivel, 6 fő nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezik. (...) A vizsgálat időpontjában ténylegesen gondozott 139 fő gyermeklétszám ellátásához (...) a dolgozói létszám adott, de összetétele nem felel meg a nevelőotthoni neveléssel szemben támasztott követelményeknek. (...) A már tartósan tekinthető fluktuáció egy állandó nevelőtestület kialakulását akadályozza, egyben hátrányosan érinti az oktató-nevelő munka eredményességét is.”

„...Erősen kifogásolható az intézmény dolgozóinak fegyelmi helyzete. Az igazgató 1986-tól 9 esetben állapította meg a dolgozó vétkes kötelezettség-szegését, ennek ellenére 5 esetben – többek között italozás, a házirend megsértése miatt – fegyelmi büntetésnek nem minősülő figyelmeztetésben részesítette a dolgozókat...”

„...Az intézmény épületegyüttese méreteivel, belső struktúrájával és en-

Álruhás királyok a Makarenko úton

Fogda a nevelőotthonban

gedélyezett férőhelyszámával nem alkalmas a korszerű, családi jellegű nevelés szakmai követelményeinek megvalósítására. Önmagában ez a körülmény azonban nem akadályozhatja az előírt higiénés szabályok betartását, a környezet – mint nevelési tényező – otthonosabbá, elfogadhatóbbá tételét. Aggasztó az utóbbi időben egyre nagyobb mértékben tapasztalható homoszexuális viselkedés, illetőleg erre való kényszerítés a neveltek körében. Bár a vezetésnek 1989 őszétől biztos tudomása van ilyen esetekről, azok megelőzésére és kezelésére intézkedést nem tett. A hallgató vezetői magatartás veszélyezteti a kiskorú gyermekek egészségét, mentálhigiénés fejlődését.”

„...A vizsgálat – a dokumentációk és meghallgatások alapján – megállapította, hogy a neveltekkel szemben

büntetésként a jogszabályokkal ellentétesen fogda alkalmazására, esetenként ételmegvonásra is sor került. A két fogda kialakítására az egészségügyi részlegén belül került sor, de az orvos és az egészségügyi személyzet ezek felett rendelkezési jogot nem gyakorolt. Különösen súlyosnak ítéltető az, hogy az elkülönített (gyakorlatilag bezárt) gyermeket orvos nem ellenőrizte, és állandó éjszakai felügyelete sem volt biztosított. Sajnos bármilyen fegyelemsértés alapul szolgálhatott nemcsak az igazgatónak, hanem helyetteseinek, a nevelőtáncároknak és gyermekfelügyelőknek is e büntetés kiszabására. A fogdába zárás néhány órától több napra történhetett, a vizsgálat által bizonyított leghosszabb időtartam hat nap volt. (...)”

„Az intézmény belső szabályzatával ellentétesen indokolatlanul hosszú idő elteltével tettek intézkedést a „szökésben” lévő gyermek körözése érdekében. (10–21 nap között 19 esetben, 20–30 nap között 11 esetben, 30 napon túl 13 esetben.) A vizsgálat időpontjában 12 nevelt több hónapja, esetleg több mint egy éve volt távol az intézménytől. Megállapítható, hogy sem az igazgató, sem az e feladattal megbízott nevelők nem hajtották végre maradéktalanul a belső szabályzatokban előírtakat...”

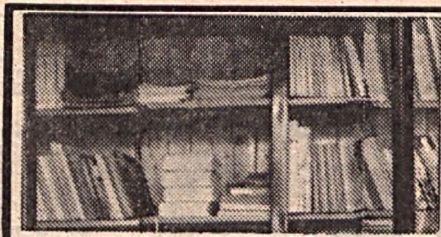
A célvizsgálat megállapításaira tekintettel (...) 9 dolgozó ellen fegyelmi eljárás indult. Végül: négy dolgozóval szemben megszüntették az eljárást, hárman megkapták a fegyelmit (még nem jogerős!); dr. Koós István igazgató és Gotváné (Iréne) konyhai alkalmazott esetében valószínűsíthető büncselekmény elkövetése is – a rendőrségi büntetőeljárás folyamatban van – így ügyükben később hoznak döntést.

*

Lassan csillapodnak a kedélyek Kisterenyén. Ezt bizonyítja, hogy február 8-án, amikor az intézményben tartott munkaértekezleten dr. Langmayer Balázs, a Nógrád Megyei Tanács szociálpolitikai és egészségügyi önálló osztály vezetője ismertette a vizsgálat eredményét, még mindig voltak, akik – védekezésüként – az intézmény elleni koncepció perrel beszéltek! Igaz, az osztályvezető nem titkolta, hogy a legfontosabb cél az intézeti gyerekek megfelelő ellátása. S ha ez másképp nem megy, a személyi konzekvenciákat is le kell vonni!

Gáspár István Gábor
Czakó Sándor fotója

KÖNYVESPOLC

Megy a gőzös, uzsedáre, Uzsedomba!

(Nagy Gáspár: Múlik a jövőnk, Szépirodalmi Könyvkiadó)

„Karácsony és Szilveszter között, mint két város között megy az írógép-vonat, verseket visz, kisikló életeket, vagonokat.”

Kisgyerek koromban azt hittem, Kanizsa nem létezik. Csak a dalban: „Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára...” Azt hittem, csak a dal kedvéért, a jóhangzásért, a játékért létezik ez az amúgy nem létező Kanizsa, valahogy úgy, mint ama szintén sokat emlegetett Nárityten vagy Kukutyin, ahová olykor elirányítottak (na, nem gőzösön) – zabot hegyezni.

Kanizsa léte ezért nekem mind a mai napig amolyan félcsoda számba megy. Náritytyennel meg Kukutyinnal is így vagyok: jobb óvatosságnak lenni. Megeshet, hogy léteznek. Ha nekem valaki, teszem azt, öröklakást kínálna fel Kukutyinban – hálásan megköszönném. (S talán mindjárt vevő után néznék.)

Ami számunkra a nyelv által létezik – annak a léte roppant talányos. Én kisgyerekként csak a Kanizsa, Nárityten, Kukutyin *szavakkal* (!) találkoztam; hogy mögöttük lehet valami – arra később jöttem rá. És az sem volt zökkenőmentes folyamat... „Moszkovát, (így!) például percre se kérdőjelezhettem volna meg, olyan súlyosan

valóságos volt, mint egy falumbéli kőház.

„Elmegyünk mi Moszkovába, Sztálin elvtárs udvarába, Uzsedáre, Uzsedom.”

Az sem volt kétséges számomra, hogy a jóságos Sztálin óvóbácsiól talán még egy halbicska is leesne, ha jó – adakozó – kedvében találnám. De hát nem tudtam eldalolni-eltapsolni magam az életünket oly közről meghatározó Moszkováig... Elképzelt, mennyire meglepődtem, amikor megpillantottam egy térképen a városnevet: *Uzsedom!* Igen, valóban létezik Uzsedom, akárcsak Kanizsa... Ismereim bizonyos fokán ez az Uzsedom már fontosabb lett Moszkovánál.

Vannak városok, melyek talán léteznek, talán nem – Kanizsa, Uzsedom, Kukutyin, Nárityten. Biztosat nemhogy nem tudunk, hanem *nem hiszünk* róluk. Éppenséggel létezhetnek is. Amint ez olykor ki is derül. A költészet szavai ilyen talányosak (még a városnevek is). A talány: játék. A játék: menedék.

A költészet mint játék sok mindent menekíthet, nem éppen játékos kedvű korokban is. Most, 1990-ben sem jadede-virágos a kedvünk, de legalább már nincsenek *tiltott játékok*. Persze, illúzió lenne azt hinni, hogy a költészet most már megnyert minden játszmát. A költői játékok ugyanis talányosak.

Megeshet, hogy a költő azt hiszi: bevette, teszem azt, Náritytyent, de abban már nem lehet bizonyos, hogy Náritytyen valójában létezik...

Nagy Gáspárt nagy formátumú játékosnak tartom. Veszélyes helyzetekben vett be olyan várakat, amelyekről csak akkor derült ki, hogy léteznek, amikor már a költő birtokában voltak. S akkor már atombombával se lehetett volna szétbombázni, mert a költői játék mentelmi joga örökkévalóvá tette őket.

Nagy Gáspár olykor véresen komoly játékaikról vaskos tanulmányokat lehetne (kellene) írni; én azonban négy soron is bemutatnám vélem és remélem a játék szabálytalan lényegét, Olvassuk el csak figyelmesen a mottóként idézett szakaszt; hát nem tiszta játék: *megy az írógép-vonat, verseket visz...* Annyira fertőző a játékos kedv, hogy folytatni van kedvünk: *...Kanizsára.* És biztos tudjuk, hogy *elől ül a masiniszta...* Ki más: Nagy Gáspár...

De mielőtt még túljátszanánk magunkat, hadd figyeljünk a folytatásra: az írógép-vonat verseket visz ugyan, de nemcsak... hanem *„kisikló életeket, vagonokat...”*

Ez az egyetlen ki nem sikló vonat, mely viszi a kisikló életeket – a vers! És célba ér. Nagykanizsára vagy Uzse-

domba – teljesen mindegy. A vers-vonat létezőből nemlétezőbe és nemlétezőből létezőbe menekíthet bármit. Ha olyan, ha érti a dolgát az a bizonyos masiniszta. A vers-vonat útja – elvben és általában – függ is, meg nem is a konkrét történelmi körülményektől. A lényeg csak ennyi: mindig meg kell találni a kiutat (vagy ha úgy tetszik: beutat!)

Ismétlem, Nagy Gáspár mutatványai egyedülállóak az utóbbi másfél évtized magyar nyelvű költészetében. Ennek a nemzedéknek sem adatott meg, csupán a szólás korlátozott szabadsága. Persze van, volt kiút: a költő nem szól szabadon, de szabadon játszik. A költői játékok évtizedeit élte az irodalom. Nagy Gáspár nemzedéktársainak költészetében látványosan „a nyelv a nyelvet nyelvre használja” – ahogy frappánsan jellemzi költőnk ezt a vonulatot, melyhez csatlakoznia alkatából fakadóan lehetetlennek bizonyult. Ott volt köztük, velük, játszott is, de inkább: játszva *szólt*. Kimondott. A költői játék nála – sorsra ment.

Az *Örök nyár: elmúltam 9 éves* című 1983-as verse (ama híres, „rejteten és mégis tüntetően” Nagy Imre vers) kiválóan példázza, miről is van szó...

Most, hogy válogatott verseinek gyűjteményét forgathatjuk, egyre nyilvánvalóbb: a legtágasabb, legátfogóbb lírai teljesítmények közül való a Nagy Gáspáré, mely szöges ellentéteket ötvöz, víg és szomorú, játékos és komoly – szóval: miként az élet – kiszámíthatatlanul-kiszámíthatóan talányos.

És a vonat megy tovább. Hölgyeim, uraim – tetszés szerint: beszállás, kiszállás! Baleset kizárva.

Szávai Géza

Mondhatta volna szebben, kis lovag!

Borzasztó, rettenetes

Nem Nem áll szándékomban ríogatni az olvasókat, megteszik ezt újabban egyre másra a tudálékos, mosolyogatóan választékos nyilatkozók. Megválogatják a jelzőt, úgy, de úgy, hogy aztán arról koldul, aki olvassa. Mert mi másra lehet gondolnunk, ha ilyesmit hallunk, olvasunk: „borzasztóan szép”. A szép mibenlétéről lehet vitatkozni, sőt a jelzők közül is sokat eltűr maga előtt, de a borzasztó és a szép egymást kizáró fogalmak. Lehet meglepően, meghökkenően, megkapóan, de még döbbenetesen szép is valami, mert jól jelzi azt a ránk ható különöséget, meglepetést, ellágyító érzést vagy éppen fájdalmat, amely a jellemzett tárgy, alkotás, személy, esemény sor megkülönböztető jegye. Piacasso Guernicája valóban tarkónkba szalasztja a vért, gyatra leegyszerűsítés lenne nagyon szépnek mondani a festményt. Ugyanakkor mégsem borzasztó, azaz nem undort, utálattal vegyes rémületet kelt, hanem

elgondolkodtat, s ha igazán hat ránk, *megborzongat*. Ez nem egyéb, mint vértolulás a gerinc- és agyvelőben. Az előbbi alakkal pedig csupán a szó-többségben, távoli alaki hasonlóságban függ össze, mint például a *pirul* és a *pirongat*.

Nem használható, nem is ajánlatos másutt sem gyakorta élni ezzel a jelzővel. Szinte mulatságos volna, ha nem lenne szomorú azt hallani, hogy *borzasztóan fontos, borzasztóan lényeges*. Annyi jobb, találhatóbb jelző akadna, ha ügyelnénk használtukra: *nagyon, kiemelkedően, igazán fontos, de még a messzemenően, vitán felül, elképzelhetetlenül, igen, valóban* is jobban illik mondandónkhoz.

Nem kevésbé igaz mindez a *rettenetes* jelzőre. Eddig csupán egy közkeletűen hibás használattal kellett megküzdőnk: Rettegett Iván helyett szoktak Rettenetest mondani, írni. Az utóbbi időben azonban a *rettenetesen fontos, rettenetesen lényeges* fordulat mind gyakoribbá válik, de hal-

lottam már a *rettenetesen szép* kifejezést is. Ha egyetlen egyszer meggondolná az, aki mondja, mit is jelent ez a jelző, aligha használná. „félelmet keltő, irtózatossá, nagyon rossz.” Cocteau művének magyarított címében a *Rettenetes gyerekek* -ben ott a helye, a pusztító orkán szinonimája is lehet a *rettenetes szélvihar*, az öles természetű, mord férfi is elviseli (legalábbis írásban) ezt a szódísz. Ám ezek a lehetőségek csak arra valók, hogy éljünk velük, nem arra, hogy visszaéljünk. Ugyanez vonatkozik az *irtózatossá* jelzőre. Ha gyermek mondja, hogy valami „*irtó fontos*”, elmosolyodunk, de azért ez nemcsak *irtó*, hanem *irtózatossá* és *irtandó* érdekesség is egyben.

Végző tanulságul azt érdemes meg-szívlelnünk, hogy a XX. században amúgy is annyi minden *rettenetes, borzasztó* és *irtózatossá*, ne szaporítsuk ezek számát mi is *rettenetes* nyelvi nemtörődömségünkkel.

Endródi T. László

Dohányzás felsőfokon

Rágyújtunk rendesen

foto: Kapitány Krisztina

Létminimum

Mari néni már legalább tíz éve divatosan öltözik, mint általában a nyugdíjasok: ugyanazt a kabátját hordja. A Csoroszlya utcán ballagott éppen, amikor az órájára pillantott, majd elővette a bukszáját és abba is belepillantott. Ekkor lábai beleakadtak az életszínvonalba, és teljesen megmagyarázható módon a létminimum alá esett. Pontosabban: *csúszott*, mert az odavezető néhány méteres út demagógiával már régen ki van kövezve.

Egy díszes kapu előtt találta magát, ahol fogadóbizottság várta. Közölték vele, hogy ő a kétmilliárdodik nyugdíjas érkező, gratulálnak, és egy kis gyógyszeresomagot adtak át neki, majd száz forint nyugdíjkiegészítést nyomtak a markába. Igazán kedves gesztus volt ez a fogadók részéről, sőt még ingyenes bérletet is kapott a Bécs és Budapest között megépülő metró összes vonalára. Mari néni hálától könnyező szeméből a szakemberek azt olvasták ki, hogy az utóbbi tíz évben már nagyon sok ár-emelést láthattak. Az újságírók kissé zavarosnak találták Mari néni szavait, aki közgazdasági műveltségét a szomszédék tévéjéből átszivárgó hangokból és a kukák mellé kirakott újságokból merítette. Véleménye szerint a készülő gyógyszerár-emelés nem hoz megnyugvást, és az árfelhajtó erők mindig erősebbnek bizonyulnak, mint a gyógyszerári szélhajtók. Megdöbbenést keltett az a kijelentése, hogy a létminimum fölötti világban a plafon gumiból van, mert amit az állam adóként elvon, azt ár-emeléskor újból kéri...

Két nap múlva az öregek napköziotthona mellett vitt el az útja. Ismét belepillantott a bukszájába. Szomorúan állapította meg, hogy a felvételi vizsgájához még sok, a napi megélhetéséhez viszont túl kevés pénze maradt. Ezért nagy ívben elkérte az életszín(t)vonalat...

Salga Attila

Horvát, szerb, szlovén népművészet

Kiállítás Mohácson

Az elmúlt év gyűjtőmunkája tette lehetővé, hogy a Kanizsai Dorottya Múzeum elkészítse a Magyarországon élő horvátok, szerbek és szlovének népművészetét bemutató kiállítását. Az itt látható valamennyi tárgy a mohácsi múzeum tulajdona.

Ez az első próbálkozás, amely a hazánkban élő délszláv népcsoportok sokszínűségéről hivatott az érdeklődőknek képet adni. A kiállítás négy termen keresztül mutatja be gazdag anyagi és szellemi kultúrájukat.

Az első helyiség két vitrinjében a

híres mohácsi fekete és mázas kerámia, illetve szlovén mesterek készített fennálló edények, míg a harmadik tárlóban faragott guzsalyok, festett és fonott használati tárgyak láthatók.

A nagyteremben a festett ládák, az ágyak, a bölcso, a pad, a bokálytartó és a hozzájuk kapcsolódó szőttesterítők és párnahuzatok sokasága fogadja a látogatót. A terem közepén a két vitrinben 15 felnőtt- és 8 gyermeknépviseletbe öltöztetett bábu 12 népcsoport színes, de eltérően gazdag ízléséről és öltözködéséről tanúskodik.

A harmadik terem a népszokások és a vallási élethez kapcsolódó tárgyakat mutatja be. Itt láthatók a szebbnél szebb lakodalmas díszkendők, húsvéti kosárterítők, imakönyvborító szőttek, szemfedők és egy 20 éves halotti lepel, továbbá üvegre festett szentképek, szenteltvíztartók és egyéb kegytárgyak. Még ebben a helyiségben ízeletét kapunk a temető művészetéből is. Egy busó és néhány maszk emlékeztet a nagymúltú farsangi népszokásokra.

Az utolsó terem falain kaptak helyet a gyapjából szőtt, különböző technikával készült és díszített színes terítők és takarók. Itt láthatók a legrégebb ruhatárolók, a szökrönyök. Utolsónak említjük a sokárok kedvelt ruhadarabjait, a birkabőrökből készült ködmönöket és bőrmelleseket, és a falon lévő hatalmas subát, amit a bácskai bunyevácok viseltek.

Sarosács György

Berlini filmlevél

Húszéves

alkotás

kapta

az

Arany Medvét

Persze, hogy egy filmsztyálon a filmek a legfontosabbak. De az idei 40. Berliniale euforikus hangulatát mégis csak azt adta, hogy a fal megnyitása után Nyugat- és Kelet-Berlin egyaránt helyszíne lehetett a rendezvénynek. Ennyi filmsztyárt összesen sosem láthatnak még Kelet-Berlin autogramgyűjtői: Jessica Lange, Sally Field, Julia Roberts aztán Volker Schlöndorff ingáztak Kelet és Nyugat között. S többen – így például Michael Douglas – csak azért jöttek a fesztiválra, mert mindkét városban (mondjam, hogy mindkét rendszerben?) egyszerre vetítették a filmeket. Ami nem is volt mindig egyszerű: délelőtt még Nyugat-Berlinben láthatta a közönség azokat a versenyműveket, melyeket már fél óttól Kelet-Berlinben vetítettek. Mondanom sem kell, hogy a határon soron kívül mehettek át a sztárok és a filmek egyaránt.

Ilyen hangulatban már eleve csakis kelet-európai film kaphatta a fődíjat – amivel természetesen nem Menzel érdemeit akarom kisebbíteni. Az a cseh-szlovák film kapta ugyanis az egyik Arany Medvét, melyet ő rendezett még jó 20 évvel ezelőtt, s amelynek címét valahogy úgy lehetne lefordítani: *Pacsirták a szánon*. A '68-as prágai bevonulás után készült kissé szatirikus filmben Jiri Menzel a sztálinizmussal számol le – nem csoda, ha nem is vetítették soha. De a zsűri szerint a film egy cseppet sem poros, nem veszített semmit aktualitásából. Intelligens, svejki humorú film, s nagy érdeme, hogy reményt sugall egy olyan időszakban is, amikor erre bizony nem sok okunk van.

A második Arany Medvével is szinte a hidat kereste a zsűri Kelet és Nyugat között, amikor egy európai rendező amerikai filmjét jutalmazta. Costa-Gavras *Musicbox* című alkotására gondolok. A háború óta az USA-ban élő magyar származású náci kollaborátort saját lánya (Jessica Lange) védi ügyvédként a bíróság előtt, s közben derül ki, hogy a papa nem egészen ártatlan.

Az Ezüst Medve otthon maradt: „A szörnyű láng” című NSZK-film kapta, melyet Verhoeven rendezett. Témája: iskolai dolgozatához egy diáklány a helyi archívumban szeretne bogarászni, ám ezt nem engedélyezik. Végül rájön, miért: a város tisztességes polgárai nem szeretnék szellőztetni, miként viselkedtek a háború alatt.

Holan-Koch Júlia

Fülön szívjuk, szájon fújjuk

Ha ez sem elég, grimaszt vágunk

Edit

szeres, sokszoros aggodalommal kellett megbirkóznia. Féltette férjét, féltette Mátét és féltette a jövőjét, akinek élete az ő életétől függ.

A törékeny asszony ma egészségesen várja gyermeke világra jövetelét. Amíg Lászlóra vártam, besettenkedtem a konyhába, hogy néhány szót válthassak a Temesvárra visszatért asszonnyal, aki éppen a kicsi Máté vasoráztatásával foglalatalkodott. Bár feszült és ideges, mégis szeretettel fogadta a hivatlan és talán terhes vendéget. Érthető ez a feszültség. Hisz alig múlt egy hónapja annak, amit kérszemre elmesélt.

Kevés szó esik Tökés Editről, ki épp oly kitartással és fegyelmezettséggel viselte a megpróbáltatásokat, mint férje. Máté fiúkat Edit szülei vigyázták. Szíve alatt azonban ott hordja második gyermekét. Az anyának így két-

– Összeszedtem minden erőmet, hogy kibírjam azokat a heteket. Nem volt mit tenni. Az ember nem tagadhatja meg önmagát. Nekem is vállalom kellett – ártatlanul –, hogy László volt itt a „külföldi bérenc, a fő bűntölgő”. Az ilyesmit nem lehet elvállalni. Mert ha elvállalom, akkor is kinyírnak, ha nem, akkor is. Így legalább az egész világ előtt nyilvánvaló lett volna, hogy nem vállaltuk magunkra a mocskot...

Amikor a kiköltöztetés volt (decemberben), engem nem bántottak, csak lökdöstök. S amikor mondtam, hogy be akarom venni a gyógyszereket, akkor a Securitate főnöke azt válaszolta, hogy nem lesz már szükségem rá. Ez volt az az ember, aki Lászlót üttötte-verte. Mos foglalkoznak ezzel hivatalosan is. Vizsgálják, ki volt a bűnös.

Én még most sem érzem biztonságban magunkat. Legszívesebben külföldre mennék egy fél évre. Addig talán biztosabb lenne itt is....

– stoffán –

Gien Karssen: Nők a Bibliában

„Isten a nőt Ádám egyik oldalbordájából teremtette. Nem a fejéből, hogy fölibe kerekedjék, nem a lábából, hogy alattvalója legyen, hanem az oldalbordájából, hogy hozzá hasonló legyen, a karja alól, hogy férje védelme alatt álljon és a szíve mellől, hogy szeretetének tárgya legyen” – idézi Gien Karssen Matthew Henry-t, majd e gondolatmenet konkluziójaként, a következő megállapításra jut. Éva ósánya minden lánya egy dologban azonos. „Meg kell vizsgálnia magát, hogyan viszonyul istenhez.” Ez pedig független az életkortól, társadalmi és szociális helyzetétől, a foglalkozás- és jellembeli különbözőségektől. Ha életében az Isten elfoglalhatja a neki járó helyet, élete érdekessé és hasznossá válik. Ha nem, akkor hiányzik az élet értelme, az arányok eltolódnak. A szerző ezen szempontok szerint válogatta ki nőalakjait. Hősei nem kitalált személyek, hanem hús-vér emberek, személyiségek, akik valóban éltek, s „akik vágyaikkal, küzdelmeikkel, reménységükkel és becsvágyukkal ma is tovább élnek közöttünk. Potifár felesége, akinek egész gondolatvilágán úrrá lett a szex, éppúgy megjelenik e könyv lapjain, mint Zakariás felesége, Erzsébet, aki erős jellemű asszony volt és derék élettárs. Megtudhatjuk, hogy Sába királynője amikor meglátta Salamon nagy bölcsességét, nem kímélt sem költséget, sem fáradságot, hogy e bölcsességet elsajátítsa. „Salamon király is adott Sába királynőjének mindent, ami megtehetett neki, és amit csak kért, még azon kívül, amit Salamon királyi módon ajándékozott neki. Azután visszatért országába szolgálvaival együtt.” A sunemita asszony – akinél Elizeus étkezni szokott, alkotó gondolkodásáról tesz tanúbizonyosságot Géházi, a szolga előtt.

Gien Karssen hazájában évek óta publikál már keresztény folyóiratokban. Rendszeresen tart bibliakört, asszonyórákat, előadásait a rádió is közvetíti. Könyvének mondanivalóját a Bibliából és gazdag tapasztalataiból meríti. „Ajánlom ezt a könyvet a világ minden táján élő számos barátomnak – írja bekezdésében a szerző –, gondolok azokra az Európában, Amerikában és a Közel-Keleten élő fiatal nőkre, akiket – éppúgy mint engem – megragadott a Biblia asszonyainak élete”. Minden egyes olvasójának azt kívánja, hogy e könyv építse, bátorítsa őket, legyen az az eszköz, melynek segítségével az olvasók másokat is segíteni tudnak. „Az asszonyemberekkel való ismerkedés ösztönzővé válhat isten Igéjének elmélyült tanulmányozására.” Arra kéri művének befogadóit, hogy a megadott igehelyek elolvasását el ne mulasszák. A tanulmányozáshoz kérdésekkel, utalásokkal ad segítséget.

A könyv eredetileg holland nyelven jelent meg. A jelen kiadás a német fordítás alapján készült, s az Evangéliumi Kiadó jóvoltából kerülhet polcunkra.

– Bayer –

Cukorbetegnek és egészségeseknek

200 g szénhidrát/nap		Energia		Szénhidrát		Masánszky rizs	
		Kcal	g	Hozzávalók:	Energia	Kcal	Szénhidrát
				rizs	40 g	138,0	31,0
Reggeli				tej	1,5 dl	90,0	8,0
35 g Szacharinos tejeskávét				tojás	1 db	66,0	0,3
1 dl tejből		60,0	5,3	alma	50 g	15,0	3,5
Nyelv pástétom	50 g	155,5	0,2	Rama margarin	5 g	38,0	–
Alföldi kenyér	55 g	138,1	29,2	vanília rúd, citromhéj, szacharin		–	–
		353,6	34,7				
Tízórai						347,0	42,8
30 g Szacharinos tea		–	–	Elkészítés			
Joghurt	2 dl	130,0	9,2	A megtisztított rizst vaníliás tejben feltesszük főzni.			
Kifli (vajás)	1 db	111,0	20,8	Az elforrított folyadékot a maradék tejjel pótoljuk. Amikor a rizs már majdnem puha, ízesítjük szacharinnal. A tojás-sárgáját habosra keverjük a margarinnal, a reszelt citromhéjjal, majd összekeverjük a langyos tejberizzsel. A reszelt almával elvegyítjük, tojás-habbal lazítjuk és előmelegített sütőben pirosra sütjük. Kockára vágva tálaljuk.			
		241,0	30,0	Bulocski			
Ebéd				Hozzávalók:	Energia	Kcal	Szénhidrát
50 g Frankfurti leves				zsemle	1 db	147,0	30,8
virslit	50 g	115,5	0,1	túró	40 g	57,2	1,5
kelkáposzta	100 g	34,0	4,3	tej	1 dl	60,0	5,3
sárgarépa	20 g	7,0	1,6	tojás	1 db	66,0	0,3
pétrezelyemgyökér	20 g	5,8	1,2	citromhéj, szacharin		–	–
liszt	5 g	17,3	3,5				
vöröshagyma	5 g	2,0	0,4			330,2 Kcal	37,9 g
só, fűszerpaprika, köménymag		–	–				
Sajtós makaróni							
Trappista sajt	50 g	185,0	0,8				
tejföl	30 g	51,9	1,2				
olaj	5 g	45,0	–				
makaróni	50 g	191,0	36,4				
		654,5	49,5				
Uzsonna							
20 g Grape-fruit	200 g	70,0	14,4				
Abonett	1 db	24,0	4,9				
		94,0	19,3				
Vacsora							
40 g Szacharinos tea		–	–				
Olajos hal	100 g	275,0	0,1				
Rama margarin	10 g	76,0	–				
Korpás kenyér	80 g	225,6	40,5				
		576,6	40,6				
Pótvacsora							
25 g Tej	2 dl	120,0	10,6				
Korpás kenyér	30 g	84,6	15,2				
		204,6	25,8				
Összesen:		2124,3 Kcal	199,9 g				

(Sajnos, a múlt heti ételajánlatunkba belekavart a szerkesztőség vagy a nyomda ördögének fakanala. A csöbenschült karfiol helyett a címben csöbenschült burgonya jelent meg. Reméljük, hogy az értelmet nem zavaró félreírás senkinek nem okozott gondot. Elnézést kérünk. Szerk.)

Bíró Mónika dietetikus

Csillaghullás Pakson

Julianna napján, délután az egykori paksi MSZMP székház előtt kisebb tömeg gyűlt össze, az arra haladó autók pedig kürtszavukkal köszöntötték a Fidesz Budapestre érkező szónokának szavait: – *Pakson is véget ért a félelem korszaka, most a fiatal demokraták leszerelik a vörös csillagot, a leűnt évtizedek jelképét!*

A paksi csillaghullás kapcsán dr. Molnár Péter, a Fidesz választmányának tagja rövid beszédet mondott az

egybegyűltekhöz, ebben vázolta szervezetének alapelveit, az erőszakmentességet és az emberi jogok prioritását. Kitért arra, hogy a fiatal demokraták bizalommal tekintenek a közelgő választások elé, 109 jelöltjük közül már 60 körül jár azok száma, akik megszerezték a szükséges 750-nél több jelölécédulát.

– baradlai –

Hollandus Zsolt felvételei

KOSSUTH RÁDIÓ 6.20: Pártok választási műsora. 7.20: Pártok választási műsora. 8.05: Hangszemle. 8.20: A hét zeneműve – Berlioz: A trójaiak Karthagóban. 8.50: A hét költője: Tóth Bálint. 9.00–11.00: Napközben. 11.05: Hagyományápolók – A Kalamajka együttes. 11.35: Utazás a koponyám körül. 12.30: Pártok választási műsora. 12.50: Házunk tája. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Bioritmus. 14.25: Mi lesz veled? Riport. 14.35: Az Északi Katonazenészek norvég szerzők műveiből játszanak. 15.00: Most jelent meg. Világirodalmi könyvszemle. 15.30: A Camerata Hungarica együttes játszik. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Fiatalok muzsikálnak. 16.30: Nyitnikék. 17.00: Eco-mix. 17.30: Mátray Ferenc operetvfelvételeiből. 17.35: Ipargazdák. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Pártok választási műsora. 19.20: Sportvilág. 19.30–20.00: Közvetítés a magyar jégkorong-bajnokság döntőjéről. 19.45: Részletek Bartók: Gyermekeknek IV. füzeteiből. 19.55: Gong. 20.05: PAF-műsor. 21.00: Szaladj, egylábú! 22.00: Hírvilág. 22.30: Kék mezőben ötven csillag. 23.00: Nagy mesterek – viághírű előadóművészek.

PETOFI RÁDIÓ 7.34–7.57: Sportreggel. 8.05: Rivaldafényben. 9.05: A Rádió Dalszínháza – Banditák. 10.45: Magyarán szólván. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: Dzsesszarchívum. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágeműzeum. 14.00: Kettőtől ötig. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Vissza. Válogatás ifjúsági műsorokból. 19.35: Filmzene CD-n. 20.21: Nóták. 21.05: Zeneközvetés. 22.00: Petting. „Szexuálpolitikai” szórakoztató műsor. 23.10: Sporthíradó. 23.20: A dzsessz története.

BARTÓK RÁDIÓ 9.10: Helsinki Biennálé. A Kronos vonósnegyes hangversenye. 10.43: André Chénier. Részletek Giordano operájából. 11.30: Szimfonikus zene. 13.00: Toll és mikrofon. 14.00: Balettzene operákból. 14.51: Schubertiada. 16.05: Egy muzsikás emlékezése a „szép korszakból”. 17.00: Új Mahler-lemezekből. 18.12: Pitti Katalin és Gáti István operafelvételeiből. 18.30: Törd a fejed! 18.45: Utazás Metériában. 19.05: Angol társalgás kezdőknek. 19.20: Alapfokú német társalgás. 19.35: Az Európai kamarazenekar hangversenye a bécsi Konzerthausban. közben: 20.16: „De mit keres a lelkünk imbolgyogva...” Jorgosz Szeferisz versei. 21.20: Donizetti operáiból. 22.00: Kamarazene. 23.00: A hét zeneműve – Berlioz: A trójaiak Karthagóban. 23.30: Napjaink zenéje.

RTV

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezddik a nap: hírek, hírmagyarzatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene 8.00: Hírek 8.10: Élő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközvetés 9.40: Nyugati folyóiratszema 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó – Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyelő 15.00: Hírek, műsorismertetés – Délutáni rendezvény 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemle 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyelő 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idéziünk 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemle 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyelő 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemle 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idéziünk 0.45: Műsorzárás

TV1 8.05: Képűjság. 8.10: Anthonsen nyomoz. Dán tévéfilm. 9.30: ZOOM – Your English Magazin. 9.55: A nyugdíjasnak sosincs ideje. NDK tévéfilmsorozat. 10.20: A HÉT. 11.20: Delta. 11.45: Képűjság. 16.30: Képűjság. 16.40: Déli videóújság. 16.50: Hírek román nyelven. 16.55: Perpetuum mobile. 17.45: Szám-adás. 18.00: Kalendárium 1990. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Cimbora. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Választási műsor. 20.15: Ez + Az. Szórakoztató műsor. 21.15: Választási műsor. 21.25: Panoráma. 22.10: Reklám. 22.15: Unokáink is látni fogják... 22.55: Híradó 3.

TV2 17.00: Képűjság. 17.15: TV2. 17.45: Bumm! 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: TV2. 19.00: Szimfónia. Francia tévéfilmsorozat. 19.52: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2.

21.20: TV2. 21.30: Telesport. kb. 23.00: TV2. Napzárta.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor 9.00: Hírek 9.01: Alf. 9.30: Osztrák képek. 10.00: Iskolatévő. 10.30: Ottó – az új film. NSZK film. 11.55: Rajzfilm. 12.00: Éjszakai stúdió. A macska karmai. 13.00: Jogi esetek. 13.35: Hefi körkép. 14.00: Trükkdoboz. 14.10: A nagy áruház. 15.35: Kum kum. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Mini színpad. 16.30: Vif-zack. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Menekülés Luciferrel. 17.35: Az ifjúsági bűnözésről. 17.55: Mackóék. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Hunter. Krimisorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: Rocky Horror Picture Show. Amerikai film. 23.45: Miami bűn. Krimisorozat. 0.30: Hírek.

2. műsor 16.55: Művészlexikon. 17.00: Nautilus, a mélytengeri nyomozó. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Alf. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Hotel Paradise. Filmsorozat. 21.15: Schilling. Gazdasági magazin. 22.00: Híradó 2. 22.25: Test – lélek – tudat. 23.25: Éjszakai stúdió. 0.25: Hírek.

RTL PLUS 6.00: Apám földönkívüli. 6.25: Halló Európa – Jó reggelt Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Teletutik. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Dr. Who. 11.00: A kis Karl csínyei. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Teletutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Kedves Bill bácsi. 15.30: Játssz velünk! 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Álarc. Rajzfilmsorozat. 16.30: A hatmillió dolláros férfi. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk! 17.55: Hírek. 18.00: A doktor kórháza. Amerikai sorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás. 19.15: A 214-es repülőszázad. Kalandfilm. 20.15: A főnök. Krimi. 21.10: Három és fél adag. vígjáték. 22.40: Hírek. 22.50: Kulturális magazin. 23.20: Férfimagazin. 23.55: Pankráció. 0.30: A 214-es repülőszázad. 1.15: Aerobic. 1.20: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Napkezet. 8.00: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon 18.30: Időlánc. 19.55: Időjárás. 20.00: Szupervakációk. 20.30: Vaddél. Természetfilm-sorozat. 21.00: A környezet kiltásai. 21.30: Q. E. D. Riportok az orvostudomány vívmányairól. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Vaddél. Természetfilm. 22.40: Thaiföldi panoráma. 23.10: Első kézből. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Coca-Cola Eurochart. 1.20: Időlánc. 1.50–7.00: Egyveleg. **TV5 16.05:** Hírek. 16.15: 7-ről 7-re. 17.15:

Esély a daloknak. 17.45: Főzőlecke. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Incifinca fantázia. 18.35: Pihenődő. 19.00: Kalandos utak. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papíros. 20.00: Új világ. 21.00: Thalassa. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Gros Mechant Show. 23.30: Mozi, mozik. 0.30: Fűzők. Tudományos műsor. 1.00: Műsorzárás.

SATI 6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Szomszédok. Sorozat. 9.00: Hírek. 9.05: Közkórház. Sorozat. 9.50: Utazóknak. Horoszkóp. 10.00: Hírek. 10.05: Videofilm-újdonságok. 10.30: Hajmeresztő utazás. Filmvigjáték. 12.15: Szerencsekerék. 13.00: Tévétözsde. 14.00: Műsorlevezetés. 14.05: Pixi az égi kakukkfészkekben. Rajzfilm. 14.30: Háztartás. Horoszkóp. 14.40: Közkórház. Sorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 16.05: Daniel Boone. Westernsorozat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.50: Természetbarátoknak. 17.45: Műsorlevezetés. 17.50: Édes méreg. Szórakoztató sorozat. 18.45: Hírek, időjárás. 19.05: Szerencsekerék. 19.50: Időjárás. Hírek. 20.00: Törvén John, az orvostudor. Kórházsorozat. 20.55: Hírek. 21.00: A szomszédok bosszúsága. NSZK filmvigjáték. 22.40: Hírek. Sport. Időjárás. 22.50: Hírek és sztorik. 23.15: Tv-tükör. Magazin. 23.45: Tegnap született. Amerikai filmvigjáték. 1.20: Valóságos szemszögből. 1.25: Műsorlevezetés.

JUGOSLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Erdei rendezvény. 8.45: Gyermekműsor. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 14.50: Hírek. 15.00: Mindig önkkel. ism. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Napló I. 17.20: Valamivel több. 17.50: Erdei rendezvények. 18.05: Gyermekműsor. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Dokumentumprogram. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Az idős hölgy látogatása. Színházi közvetítés. 21.35: Külpolitika. 22.05: Napló III. 22.25: Angol nyelvű hírek. 22.30: Mindig önkkel. Éjszakai program. 0.30: Hírek. 0.35: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor 17.10: Műsorismertetés. 17.15: Hírek. 17.20: Tv-naptár. 17.30: Játékprogram ismertetése. 19.00: Zágrabi panoráma. 19.30: Tv-napló. 19.55: Műsorismertetés. 20.00: Disco-Fok. Szórakoztató műsor. 20.45: Tv-Mix. 21.00: Véletlen partnerek. Filmsorozat. 21.50: Dokumentum-est. 23.20: A keddi műsor ismertetése. Az RTL PLUS, Super channel, TV5 és a SATI műsorát részletesen közli a Telehold.

Deutsch rekordja a fedettpályás OB-n

Biztató eredmények születtek a hét végén atlétikában: a fedettpályás országos bajnokságon Deutsch Péter csaknem tízéves rekordot javított magasugrásban (227 cm), ugyanakkor az Egyesült Államokban tanuló Bagyula István rúdugrásban állította be saját csúcát (570 cm). Vasárnap délelőtt pedig újabb örömteli hír érkezett a tengerentúlról. Molnár Tamás, a nebraskai Lincoln egyetem ösztöndíjasa egy helyi találkozón megnyerte mind a 200, mind a 400 méteres síkfutást. A rövidebb távon 21.24 másodperccel ért célba, míg 400 méteren remeknek mondható, 46.42 mp-t teljesített. Ez utóbbi eredményével mindössze öt századmásodperccel maradt el saját fedettpályás hazai rekordjától.

Birkózó OB

Csepeli „aranyfogások” szabadon

Nem volt boldogabb ember vasárnap ebédidő tájt Maróti István-nál, a Csepel birkózó szakosztályának vezető edzőjénél, hiszen az 59. szabadfogású bajnokság döntőjén során a vasgyári sportemberek a tíz lehetséges közül hét aranyérmel elhódítottak. Joggal kérdezheti Maróti: hol vagytok többiek, múltbeli hagyományos riválisok, azaz DVTK és FTC...

A Körcsarnokban lebonyolított finálék egyik kiemelkedő egyénisége Orbán József, aki tizedik aranyérmét szerezte meg, s mint elmondta: 2000-ben szívesen indul harcba a huszadikért is, mert még akkor is csak alig lesz túl a negyvenen. Mindenesetre elgondolkodtató, hogy Orbán sokkal inkább foglalkozik győri butikjával, semmint az edzésekkal, ennek ellenére a 32 éves kiválóságot megszorítani sem tudták. Élete első magyar bajnoki címének örült Fórizs József és Irinyi István, míg a kerek mázsás test-súlyúak döntőjében elmaradt a meglepetés, amennyiben a veterán Robotka főlényesen utasította maga mögé 17 esztendő klubtársát, Gelénest. Nem túlzás azonban az a jóslat, hogy Gelénestől akár már a barcelonai olimpián éremszerző lehet, ha ilyen hittel, és főként ilyen eredményességgel folytatja.

Az OB győztesei 48 kg: Marosvölgyi János (BVSC), 52 kg: Bíró László (FTC), 57 kg: Nagy Béla (Csepel), 62 kg: Orbán József (Csepel), 68 kg: Podolszky Attila (Csepel), 74 kg: Fórizs János (Csepel), 82 kg: Irinyi István (DVTK), 90 kg: Tóth Gábor (Csepel), 100 kg: Robotka István (Csepel), 130 kg: Klauz László (Csepel).

„Amerikai” reménységeink Glasgow-ban

– A szombati verseny is igazolta, hogy remek formában vagyok – nyilatkozta Molnár Tamás. – Nagyon erős mezőnyben kell hétről hétre helytállni az Egyesült Államokban, s így rengeteget lehet fejlődni.

– Mérei László szövetségi kapitány a glasgow-i EB-re utazó keretbe jelölte, miután már korábban teljesítette a kiküldetéshez szükséges szintet. El tud utazni a kontinensviadalra?

– Végső választ erre csak kedden délelőtt tudok adni, mivel a brit vízumot nem könnyű innen beszerezni. Remélem, mielőbb megtaláljuk a megoldást, és én is ott lehetek csapattársaim között a skót fővárosban.

– Mikor áll legközelebb rajthoz az Egyesült Államokban?

– Most a fedettpályás egyetemi bajnokságra készülünk, amelyet március 9-én és 10-én rendeznek. Ez a találkozó az egyik legrangosabb az amerikai fedettpályás idényben – mondta befejezésül Molnár Tamás.

Mérei László szövetségi kapitány örömmel nyugtázta a hírt, hogy Molnár Tamás újra nagyszerű időt futott. A szakvezető elmondta, hogy az országos bajnokságon látott produkciók közül Deutsch Péter rekordján kívül jónak értékeli Forgács Judit és Batori Noémi 400 méteres teljesítményét, valamint Banai Róbert 800 méteres futását. Biztató jelnek tartja, hogy kisebb kihagyás után ismét elindult a versenyen Szalma László, aki biztosan nyerte a távolugrást és láthatóan jó formában van.

Vízilabda

Búfelejtő győzelem a románok ellen

Vasárnap játszotta bemutatkozó mérkőzését a dr. Konrád János irányította új magyar vízilabda-válogatott. Persze kérdéses, hogy mennyire lehet újnak nevezni ezt az együttest, amelynek a gerince jóformán teljesen meg egyezik a Kásás-érában szerepeltetett válogatottéval. Tulajdonképpen a mutatott játékban sem volt nagy különbség a korábbiakhoz képest, igaz, ilyen rövid idő után még aligha várható káprázatos teljesítményt a közönség a csapatától.

Magyarország–Románia 12–10 (0–1, 5–4, 3–3, 4–2) Komjádi uszoda, 800 néző. Vezető: Rosman (osztrák) és Schmuck (csehszlovák)

Magyarország: Ambrus Tamás – Schmiedt Gábor 1, Petóváry Zsolt 1, Gyöngyösi András 2, Mészáros Csaba 2, Benedek Tibor, Tóth Imre 5. Csere: Kiss Zoltán Tóth László 1, Péter Imre, Vincze Balázs, Dóczi István.

Románia: Sorin Diaconu – Dinel Stemate 1, Aurel Georgescu, Vlad Hagi 2, Dorin Costras 1, Ionut Angelescu 3, Ladislau Balanov. Csere: Mircea

Fartais, Bogdan Olaru, Bogdan Giambasu 1, Radu Sabau, Liviu Totolici 2.

A harmadik negyedben úgy tűnt, elhúzza a magyar csapat. 7–5-re, majd 8–6-ra sikerült megugrania, de a vendégek nem adták föl. Pedig kedvüket szeghette volna, hogy Rosman osztrák bíró egy olyan gólt is megadott a területekre, ami tulajdonképpen nem is volt az. Gyöngyösi lövésénél ugyanis a labda nem haladt át a gólvonalon, a kapus kiütötte, ám az osztrák bíró mégis középre mutatott. Az utolsó negyed elején Schmiedt emberelőnyből, magasan kiemelkedve húzott gólt, s 9–8 után már egyszer sem adta ki a kezéből a vezetést a Konrád-legénység. A remekül játszó Tóth Imre, majd Mészáros, végül ismét Tóth Imre talált a hálóba, amelyekre csak Angelescu és Totolici tudott válaszolni. A mérkőzés előtt hirdették ki a 156 NB I-es játékos körében megtartott szavazás eredményét. Eszerint 1989 legjobb vízilabdázója Tóth Imre (Bp. Spartacus) lett Nemes Gábor (Vasas) és Petóváry Zsolt (Vasas) előtt.

Kaszparov egyedül az élen

A linai nemzetközi sakknagymester torna 6. fordulóját követően a szovjet világbajnok Garri Kaszparov egyedül vezeti a táblázatot, mivel az addig vele azonos pontszámmal álló honfitársa, Borisz Gelfand elszenvedte első vereségét. Az eddig várakozáson alul szereplő Portisch Lajos játszámja függőben maradt spanyol ellenfelével szemben. – Eredmények:

Short (angol) – Gelfand (szovjet) 1–0; Beljavszkij (szovjet) – Szpasszkij (francia) 1–0; Kaszparov (szovjet) – Ljubojevics (jugoszláv) döntetlen; Ivancsuk (szovjet) – Gulko (szovjet) döntetlen; Szalov (szovjet) – Juszipov (szovjet) függő; Illescas (spanyol) – Portisch, függő.

Az állás: Kaszparov 5 pont, Gelfand 4,5, Ivancsuk 4, Short 3,5 (1), Juszipov 3 (1), Beljavszkij 3, Szalov 2,5 (2), Gulko 2,5, Illescas 1,5 (1), Szpasszkij 1,5, Portisch 1 (1), Ljubojevics 1.

Sanchez beérte Rodaxot

Heves a harc a legjobb európai góllövőnek járó Aranycipőért. Az utóbbi hetekben úgy tűnt, hogy Gerhard Rodaxot, az osztrák Admira labdarúgóját nem szoríthatják meg vetélytársai, a mexikói Hugo Sanchez, a Real Madrid csatára azonban magasabb sebességi fokozatba kapcsol. Vasárnap csapata mindkét gólját ő szerezte a Malaga elleni bajnoki találkozón, s ezzel befogta az élen Rodaxot. Kettejük között teljesen nyílt a versenyfutás, hiszen Sanchez még 12, Rodax 13 mérkőzésen szaporíthatja góljai számát. Sokat javított pozícióján egy másik osztrák, Toni Polster, a Sevilla csatára. Vasárnap mesterhármast ért el a Cadix ellen, sőt, ha nem hibáz büntetőt, még feljebb zárkózhatott volna a listán.

Az élcsoporthallás:

27 gólos: Gerhard Rodax (osztrák, Admira), 23 mérkőzésen, Hugo Sanchez (mexikói, Real Madrid) 26,

23 gólos: Mats Magnusson (svéd, Benfica) 20,

22 gólos: Toni Polster (osztrák, Sevilla) 26,

21 gólos: Romario (brazíliai, PSV Eindhoven) 22,

20 gólos: Hriszto Sztoicskov (bolgár, CSZKA Szófia) 15,

19 gólos: Jean-Pierre Papin (francia, Marseille) 25, Feyyaz (török, Besiktas) 20, Ljuboszlav Penev (bolgár, CSZKA és Valencia) 25.

SPORTVILÁG

Róma: Az Olasz Labdarúgó Szövetség – a bizalom jeleként – 1992-ig, azaz a svédországi Európa-bajnokságig meghosszabította Azeglio Vicini szövetségi kapitány szerződését. Ugyanakkor Giampiero Bonipertit, a Juventus korábbi elnökét kinevezték az idei világbajnokságon résztvevő olasz együttes hivatalos delegációvezetőjének.

Leicester: A kanadai Marcel Gery 24 órán belül már a második úszószámában érte el a világ eddigi legjobb eredményét. A 24 éves, cseh származású úszó a 25 méteres medencében lebonyolított versenyen 24.07 mp-cel nyerte az 50 méteres pillangóúszást, s ezzel 6 századmásodperccel lefaragott a szovjet Dmitrij Volkov múlt héten elért idejéből.

Gery pénteken a 100 méteres pillangóúszásban javított nem hivatalos világcúscot 52.07 mp-cel, s ezért tízezer font jutalmat kapott.

Kaunasz: Két különleges gyalogló számban állítottak fel világrekordot Litvánia fedettpályás atlétikai bajnokságán. A nők egymérföldes távján Szada Ejdkitye 6:16.72 perccel, míg a férfiak kétférföldes versenyében Valdasz Kazlauszkasz 11:54.50 perccel érte el a világ eddigi legjobb fedettpályás eredményét.

Milánó: Carlo Tognoli olasz sportminiszter és Paolo Pillitteri, Milánó város polgármestere szombaton bejelentette, hogy Milánó pályázik a 2000-es olimpia megrendezésére.

Csak „tűzoltásra” kellett
dr. Töröknek?...

Kancsált még szúrja az a bizonyos tüske

Sértődött, csalódott ember.
Ez a megállapítás a beszélgetés során végig érződik rajta, sőt, a társalgás vége felé feltett, az érzelmeit firtató kérdésre a leghatározottabb igennel felel.

– Igen, csalódott vagyok! – vágta rá kissé mérgesen. Még ma sem képes megemészteni háttérbe szorítását. Így van ez, mert mondhat bárki bármit: Kancsal Tamást, a Budapesti Honvéd öttusázójának 1989. december 1-jén ki- nevezett 39 éves vezetőedzőjét kigo- lyózták(?) a szövetségi kapitányi posztra pályázók közül. Igaz ugyan, hogy az elnökségi tagok szavaztak, ám az arány mégis nem kis meglepetést keltett a beavatottak számára. Meg- jegyzem: a kívülállóknak is. Horváth László ugyanis 14:3-as győzelemmel, mondhatni kissé érthetetlenül maga- biztosan lett a magyar olimpiai bajnok pentatlonisták szakmai főnöke. Hor- váth László, alias Vöri ezt megelőzően utánpótlás-kapitányként a fiatalokat irányította. Tavaly dr. Török Ferencről vette át a marsallbotot. Hogyan látja ma az elmúlt év novembere végén, de- cembere elején történeteket az érintett? Nos, ezért kerestem meg a szigorú te- kintetű tréner.

– Nézd, elmondtam én már min- dent, nem tudok szolgálni semmilyen újdonsággal – kezdte mondókáját.

– Tamás! De eltelt már azóta né- hány hét, hónap, most sem vélekedsz másként, mint annak idején?

– Nem, nem változott semmi. Írd

meg csak bátran: a 14:3-as szavazati arány azt tükrözi, hogy rosszul végez- tem a munkámat. Az elnökségi tagok szerint nyilvánvalóan nem feleltem meg az ő elvárásainak, a Török Feri támasztotta követelményeknek...

– Ezt alighanem Te sem gondold komolyan...

– Miért ne gondolnám? Én azt hi- szem, hogy hozzáértő emberek objek- tív döntést hoztak...

– Kivéve, ha mégsem így alakult. Látom rajtad, hogy valami nagyon nyomja a lelkedet, valami nagyon kiki- vánczik belőled...

– Az, hogy nem én lettem a szövetségi kapitány...

– Már ne haragudj, de ezt mind- annyian nagyon jól tudjuk. Én másra lennék kíváncsi! Az az érzésem ugyan- is, hogy Te nem a legkorrektebb mó- don kerültél ki vesztesen a titulusért folytatott versenyfutásból... Magyarul kipackáztak veled, nem?

– Én ilyet nem mondok, nem is mondhatok.

– De azért reménykedtél, hogy hát- ha Te...

– Nem csupán bizakodtam, de biz- tos voltam benne, hogy én leszek az olimpiai bajnok öttusa válogatott szö- vetségi kapitánya. Óriási dolog lett volna! Szegény Vörös nem tehet róla, hogy ő lett... Nem követett el ő sem- mit...

– Lehet, hogy Te talán igen?

– Hacsak azt nem, hogy szerintem három évig jól dolgoztam a váloga-

tottnál, 1986 ősztől 1989 késő ősziéig. S ebben az időszakban, a '88-as szöuli olimpia után a keret futóedzőjeként szakmai helyettese lettem a kapitány- nak. Nem tudom, mit vétettem...

– Annak idején, még versenyző- ként, én azt hiszem, hogy ti nem valami jó viszonyban voltatok a kapitánnyal, dr. Török Ferencsel. Vagy rosszul em- lékszem?

– Nagyon is jó a memóriád, de hol van az már? Akkor miért fogadott el segítőjének egy esztendőn keresztül? Elképzelhető különben, hogy „tűzoltásra” kellett nekem.

– Ezt Te minden bizonnyal jobban tudod, mint én. Meg talán azt is, hogy a végén miért nem lehetett futóedző sem?

– Mert a színpalak mögött közben Horváth László felkérte Mizsér Jenő bácsit.

– Nem szívesen lettem volna a helyedben, az tény. De nem fordulhatott elő az, hogy egyszerűen nem kellett nekik? Mondják, szigorú vagy, önálló véleményed van.

– Ugyan már! Méghogy kemény lettem volna? Elvégeztem a mun- kát, ennyi, semmi több nem történt.

– Most milyen a kapcsolatod Hor- váth Lászlóval?

– Munkakapcsolat van közöt- tünk...

– És Törökkel?

– Vele is ugyanaz...

– Más. A Budapesti Honvédnál Medvegy Iván volt a vezetőedző, vele

mi lett? Amikor Te oda kerültél, egy- szerűen csak nem ő lett a vezetőedző...

– Itt van, a tudományos csoportnál alkalmazták. De mielőtt rákérdeznél arra, hogy miattam kellett-e távoznia az öttusázóktól, szeretném nyomaté- kosan hangsúlyozni: nem! Nem állít- totta föl senki, nem én fúrtam ki őt a korábbi helyéről, és ezt azért fontos ki- jelenteni, hogy ne adjunk okot külön- féle találgatásokra.

– Megfizetnek, mint vezetőedzőt?

– Hát az a kérdés, hogy mihez vi- szonyítjuk a béremet, de tulajdonkép- pen a pénzre nem panaszkodhatok.

– És a versenyzőkre?

– Rájuk sem. Szorgalmasak a srá- cok. Fiatalokkal, juniorokkal foglalko- zom.

– Kikkel? Mondj néhány nevet!

– Ács, Gyurkó, Puskár, Arkai és még jó néhány tehetséges gyermekkel, egészen 15 éves kortól kezdve.

– Szép munka ez!... Valahol el kell kezdeni újra.

– Na ne viccelődj velem! Embert próbáló, kitartó munka vár ránk, rám, hogy megmutathassuk: nem lehet minket csak úgy leírni! De a fő baj az, hogy nem tudom, mit és kinek kell nekem még bebizonyítanom...

Hát eddig tartott „tusakodásunk” Kancsal Tamással, aki pályafutása so- rán egyéniben egy vb-ezüstöt, csapat- ban pedig három világbajnoki ezüstér- met gyűjtött, és ott található a vitrinjé- ben egy olimpiai bronzérem is.

Molnár László

Boris, a káprázatos

Veszélyben Lendl királysága?

Mindössze 73 percig tartott a világ két legjobb teniszesejének döntője az egy- millió dolláros összdíjazású tornán. A háromszoros wimbledoni bajnok nyugat- német Boris Becker 6–2, 6–2 arányban győzte le a világranglista éllovasát, a csehszlovák Ivan Lendlt, s ezzel pályafutása 26. Grand Prix győzelmét aratta. Si- kerével 8–7 arányban a maga javára fordította kettejük egymás elleni mérlegét. (DPA)

*

Igen, komoly veszélyben a csehszlovák származású teniszcsillag királysága. Nem azért, mert keitőjük külön viadalában Boris átvette a vezetést, nem azért, mert a legutóbbi öt találkozót elvesztette a nyugatnémet sztár ellen, s ha így foly- tatódik, akkor... Más fontos győzelmekkel megtarthatja előnyét a hivatalos vi- lágranglistán – még így is van 846 pont előnye Beckerrel szemben –, de ahhoz, hogy szilárd, megkérdőjelezhetetlen legyen az a bizonyos „leg” titulus, egyszer „el kéne már kapnia” Beckert, akit – Grafhoz hasonlóan – valószínűleg „turbó- motor” hajít.

(Egyébként Becker első hazai, NSZK-beli Grand Prix győzelméért 220 ezer márkát kasszírozott.)

Bálint Gy.

Remek pingpong-hétvége

A Postás felborította a papírformát

Világhírű vendéget fogadott szom- bat délután ETTU Kupa negyeddön- tőn a magyar bajnok Postás férfi aszta- litenisz csapata Lumumba utcai ottho- nában: a nyugatnémet Zugbrücke Grenzau együttesét.

Úgy kezdődött a találkozó, hogy a Grenzau biztosan nyer, mert 3–1-re el- húzott. De feljött a Postás, sikerült az egyenlítés. A Postás fordítani tudott. Németh igen magabiztos játékkal nyert Preat ellen, s végül bekövetke- zett, amire senki sem számított: a 14 és fél esztendőes Bátorfi Zoltán 0–1 után két látványos szettben felülmulta a sokszoros nyugatnémet válogatott

Böhmöt, s ezzel megszületett a Postás remélt, de a papírforma szerint nem várt győzelme.

Statisztika: menetrendszerű győzelem

Jó doppingnak bizonyult a Postás férfi asztaliteniszesejének szombati ETTU Kupa-győzelme a híres nyugat- német Zugbrücke Grenzau ellen. Vasárnap a Statisztika Marczibányi té- ri csarnokában a magyar bajnok és 17- szeres BEK-győztes „Stat” női együttese az NSZK rangelsőjét, a Spvg Steinhagen csapatát fogadta. A BEK-elődöntős találkozón a stein- hageniek „idegen tollakkal” büszkél- kedtek, hiszen egy honosított dél-ko- reai játékos (Cords) mellett egy kínai (Xu Weiju) is szerepelt együttesükben, s a nyugatnémet színeket valójában csak a fiatal bajnoknő, Nicole Struse képviselte.

A magyar összeállítás nem hozott különösebb meglepetést, az Európa TOP 12-győztes Wirth Gabriella mel- lett az OB-második Nagy Krisztina és a szülés után sikeresen visszatért Qláh Zsuzsa alkotta a csapatot.

Női BEK-elődöntő:

Statisztika–Spvg Steinhagen (nyu- gatnémet) 5–1.

TOTÓ

1. Karlsruhe – Bayer Leverkusen	1
2. E. Frankfurt – VfB Stuttgart	1
3. Mönchengladbach – Werder Bremen	1
4. Duisburg – Hertha BSC	2
5. Schalke 04 – Wattenscheid	X
6. Meppen – Saarbrücken	1
7. Bayreuth – Darmstadt	X
8. Unterhaching – Aachen	1
9. Blau-Weiss 90 – Braunschweig	X
10. Ascoli – Atalanta	X
11. Barletta – Torino	1
12. Cosenza – Parma	1
13. Reggiana – Pisa	X
Pluszmerkőzés:	
14. Roma – Milan	2

Elüldözték a görögök (?)

Plotár újra Tatabányán

Plotár Gyula szombaton hajnalban ha- zaérkezett Görögországból. Röviddel ér- kezése után kerestük fel lakását, Tatabá- nyán a népszerű labdarúgót.

– Gyula, tehát a hír igaz, otthagytad az Aris Szalonokit?

– Igen, de a szerződése 1992 júliu- sáig szól.

– Valami kényszerítő ok miatt tértél váratlanul haza?

– Igen. Az Aris vezetőségére mindent mondhatok, csak azt nem, hogy jellemes, szavatartó emberekből áll. Ugyanis jelen-

leg is három havi fizetéssel tartoznak. Ellopták az autóm, és gyanítom, hogy az ügyben benne van a keze az egyesületi irányítóknak is.

– Most hogyan tovább?

– Görög ügyvédem tanácsára hazajöt- tem. Szerinte nem én követtem el szerző- désszegést. Jelenkeztem a Tatabánya ve- zetőinél, számíthatnak játékomra, s raj- tam nem fog múlni, hogy a TBSC feljebb kerüljön a tabellán.

Berg Endre

Köszöntjük

EDINA

nevű olvasóinkat.

Edina nevünk származtatására vonatkozó elképzelések eltérőek. Egyik nézet szerint a germán eredetű név jelentése: Hedin városából való nő. Másik elképzelés szerint a Hedin férfinév latinus nőiesítése. A férfinév jelentése egyébként: állatbőr, bunda. Ez az elnevezés az állatbőrökre öltözött férfiak tavaszi kultikus táncára utal. A harmadik elgondolás: a germán Eda (magyarul Éda) név továbbképzéséből keletkezett Edinánk neve. Egyes nyelvészek pedig azt vallják, hogy az Edna női név módosulata az -ina végű női nevek hatására az Edina. Bárhol is legyen, boldog névnapot Edinák!

A mai napon köszöntjük még Balambér, Dénes, Edna, Géza, Győző, Izabella, Nesztor, Ottokár, Porfir, Rodelinda, Sándor és Viktor nevű kedves olvasóinkat is.

A Nap kél: 6.32 óra
nyugszik: 17.23 óra

A Hold kél: 6.44 óra
nyugszik: 19.06 óra

Csalóka tavasz

A Dunántúlon lesz időnkénti felhősödés, de csapadék nem várható. A déli, délnyugati szél megélénkül. Hajnalban helyenként köd képződik. A legalacsonyabb hőmérséklet -3 és 2, a legmagasabb hétfőn 15 és 20 fok között alakul.

Környezetkímélő permetező

Környezetkímélő kisüzemi permetező készülék mintapéldányát készítette el a budapesti Corax Közös Vállalat. A gép a hagyományos berendezéseknél tízszer kevesebb permetlét juttat a növényekre. Ezt azzal éri el, hogy a konstrukció rendkívül kicsi, 100 mikron körüli folyadékreszcskéket állít elő. Ezek könnyebbek, mint az eddig használt gépek által kibocsátott permet, jobban tapadnak a növények leveleihez, így kisebb a lehetősége annak, hogy összegyűlve a talajra lecsorogjanak, feleslegesen terheljék azt vegyszerrel. A készülék minőségét a vállalat elvégeztette, nullszériáját a tavaszi növényvédelmi munkák megkezdéséig elkészíti és átadja az AG-ROTEK-nek.

Új szelek Belgrádban

A belgrádi Narodna Knjiga kiadónál megjelent szerbhorvát nyelven Milovan Gyilasz író és hajdani kommunista politikus „Új osztály” című könyve, amely „a kommunista rendszer elemzése” alcímét viseli. Gyilasz 1955 és 1957 között írta meg átfogó tanulmányát, amely a nyugati országokban annak idején rövid egymásutánban többször is megjelent, de Jugoszláviában csak titokban terjesztették. Szerzőjét a belgrádi bíróság ezért hétévi börtönrre ítélte.

Eseménynaptár

A XVIII. század egyik legnagyobb hatású hegedűművésze, Giuseppe Tartini 220 éve, 1770-ben ezen a napon hunyt el. Átfogó erőt, hatalmas képzőerejű művész volt, akinek jelentős akusztikai, zenelméleti és pedagógiai munkássága is. Ő érvényesítette először a hegedűjátékban a róla elnevezett kombinációs hangot.

*

45 éve, 1945-ben halt meg Ballassa József nyelvész, 1920–1940 közt a Magyar Nyelvőr szerkesztője. Számos tanulmánya közül nyelvünk fonetikájáról és nyelvjárási-ról írottak emelkednek ki.

*

Amerikai első föld alatti vasútja 120 éve, 1870-ben ezen a napon nyílt meg New Yorkban. A „Broadway-vasút” 64 személyes kocsijának meghajtása óriási fűjtató présrel történt. Egy száz lóerős gőzgép meghajtásával magas nyomású levegőt is juttattak az alagútba.

Gépiróbajnokok

Szombaton hirdette ki az 1990. évi gyorsíró- és gépiróbajnokság eredményeit a Magyar Gyorsírók és Gépirók Országos Szövetsége. A kategória: Magyarország gyorsíróbajnoka dr. Baczony László, második Fenyvesi Mária, harmadik Árvayné Dani Judit (Minisztertanács Hivatala). Magyarország junior gyorsíróbajnoka Rebekné Lestár Éva (Kecskemét, Zománc Rt.) B-kategória: Magyarország ifjúsági gyorsíróbajnoka Vicai Erika (Dunaújváros, IKV), második Bozsits Szilvia (főiskolai hallgató, Nyíregyháza). A 3. helyezett Szepesi Gyöngyi (Budapest, Teleky Blanka Közgazdasági Szakközépiskola).

A javítóberendezés írógépek kategóriája: Magyarország gépiróbajnoka dr. Erdősiné Varga Erzsébet (Ipari Minisztérium), aki elnyerte az IBM magyarországi leányvállalata külön díját. Második Soós Ferenc (Film Színház Muzsika Szerkesztőség), harmadik Gönczy Lajosné (Belügy-

minisztérium). Magyarország junior gépiróbajnoka Dengyel Judit (Budapesti Rendőr-főkapitányság) és Magyarország ifjúsági gépiróbajnoka Kapronczai Orsolya (Debrecen). A javítóberendezés nélküli írógépek kategóriája I. Gál Gabriella (Kecskeméti Tanítóképző Főiskola), II. Kósa Antal (Budapest, MÁV Vezérigazgatóság), III. Korber Viktória (Budapest, II. Rákóczi Ferenc Közgazdasági Szakközépiskola).

Otmilliót átvittek

Ótallátos nem volt, négyese 62 fogadónak volt, nyereményük 250 649 forint, harmas 7680, nyereményük 1077 forint, a 2 találatos szelvények száma 232 278, ezekre egyenként 36 forintot fizetnek. A következő hétre átvitt jutalom nettó 5 000 000 forint.

Bongósorsolás

A kihúzott nyerőszám: 6 545 961. A nettó nyereményösszegek a következők: 2 számjegy: 61 – 70 forint, 3 számjegy: 961 – 700 forint, 4 számjegy: 5961 – 7000 forint, 5 számjegy: 45 961 – 70 000 forint, 6 számjegy: 545 961 – 700 000 forint, a sorsjegy száma: 6 545 961 – 7 000 000 forint.

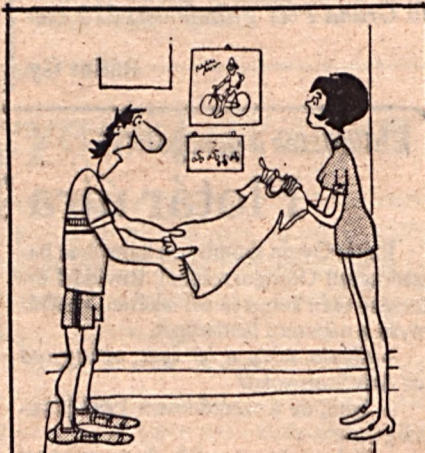
Szovjet népszerűségi lista

Gorbacsov..., Sztálin, Ligacsov

A Szovjetunióban jelenleg Gorbacsov a legnépszerűbb politikus – derül ki az Argomenti i Fakti közvéleménykutatásából. Népszerűségi indexe a tavaly decemberi 3,84-ről 3,87-re nőtt, míg a legkevésbé népszerű Ligacsov indexe 2,20-ról 2,03-ra csökkent. Gorbacsov után a legnépszerűbb a két szókimondó népképviselő, Szobcsak és Popov, míg negyedik helyen Rizskov kormányfő áll. A felmérésből az is kiderül, hogy Gorbacsov leginkább a párttagok és a humán értelmiség körében népszerű. A lista tartalmazza a már nem élő politikai személyek népszerűségi adatait. Ezek szerint jelenleg a Szovjetunióban a legnépszerűbb és legismertebb politikai személyiség a decemberben elhunyt Szaharov akadémikus népképviselő volt 4,27-es indexszel, s ezzel megelőzte Lenint is (4,25). Az ellenpólus, Sztálin indexe 2,13 volt, s ezzel éppen csak „megelőzte” a listán szereplő legnépszerűtlenebb politikai személyiséget, Ligacsovot.

Fél perccel indítás előtt újabb halasztás

Im már negyedszer halasztották el vasárnap hajnalban az Atlantis amerikai űrrepülőgép indítását. Ezúttal már csupán 31 másodperc volt hátra a felemelkedésig, amikor a hajtóművek túlemelegedését, valamint az egyik fedélzeti számítógép meghibásodását észlelték. Eredetileg múlt esztendőre tervezték az űrrepülőgép felbocsátását.

— Gyönyörűen kimostad Xénia, fehér mint a hó. A baj ott van, hogy ez a trikó sárga volt!

Küldöttértekezlet és felhívás

Országos küldöttértekezletet tartott a Pedagógusok Szakszervezete. A 250 ezer tag képviselőtében megjelent több mint 200 küldött a szakszervezetnek a leendő országos szövetséghez való viszonyát mérlegelte. Kifejezte szándékát a szövetségben való közreműködésre, ezt azonban néhány, a szakszervezeti vagyona, a szövetség működésére és irányítására vonatkozó feltétel egyidejű teljesítéséhez kötötte. A szakszervezet legfelsőbb fóruma felhívást tett közzé, amelyben kéri, hogy „az oktatás a nemzeti közmegegyezés pillére legyen”. A küldöttértekezlet nemzeti oktatási kerekasztal összehívását kezdeményezi, amely mellett az oktatásban érdekelt minden társadalmi erő helyet foglalna, és hivatott lenne nemzeti párbeszédet kezdeni az oktatás tartalmi és szervezeti kérdéseiről, legfontosabb alapértékeiről, céljairól.

Népdalverseny a busófarsangon

A dunántúli középiskolák népdalénekes fiataljainak versenyével szombaton megkezdődött hagyományos mohácsi busófarsang hétvégi programja. A télüző-tavasváró maskarás vasárnapi felvonuláshoz immár tizenkilencedik alkalommal kapcsolódik hozzá a népdalgyűjtő mohácsi zenepedagógus, Schneider Lajos emlékére alapított ifjúsági dalosverseny, amelyet az utóbbi években váltakozva hol az általános iskolások, hol pedig a középiskolások számára rendeznek meg. A dalosversenyt az idén először a volt MSZMP-székházból kulturális intézményé alakított új épületben tartották meg. A busófarsang szombati nyitónapjának programja a Radiókabaré művelődési házban rendezett estjével, illetve makedón, szerb, bolgár és görög népzene kíséretével megtartott táncműsorral zárult.

A bérleti díjak adójáról szólva

A tulajdon, s ezen belül elsősorban az ingatlanok tulajdona az összes civilizált társadalomban fontos jövedelemforrás, s döntően a gazdaság mindenkor állapota határozza meg, hogy arányaiban miképp viszonyul más fő forrásokhoz. Modern piaci viszonyok között pedig a tulajdon nem lehet holt tőke, s társadalmi méretekben elég élesen szét is választható a tulajdonosok és a használók köre. Emiatt az ingatlanok bérleti díja makroszinten mindenhol igen súlyos milliárdokkal mérhető, s jelentős adóbevételt is képez.

Nincs ez másképpen Magyarországon sem, ahol az általános gazdasági indokokon túlmenően a lakás és üdülő ingatlanok bérlete a „szállodalanc hiányos szövése” és az áldatlan lakáshelyzet miatt is jelentős, a nem lakás céljára szolgáló helyiségek (üzlet, iroda, raktár) iránti keresletet pedig újabban az izmosodó „piacosodás” is indukálja.

Az 1988. január 1. napjával bevezetett adórendszerben a bérleti díjakból származó jövedelmek adóztatása – úgy tűnik – jól sikerült háttér szabályozást kapott, ezt a későbbiekben részletezem. Előtte azonban mindenképpen érdemes egy pillantást vetni az 1988. évi összesített SZJA bevallási adatokra.

Eszerint 1988. évben az országban összesen 82 ezer polgár szerzett ilyen címen jövedelmet, mely 2 233 millió forint volt. (Forrás: az „Adó” c. lap 1989. július 15-i száma. Az adatok természetesen nem teljes pontosságúak, de a nagyságrendeket igen jól érzékelteik. Azon nyilvánvalóan lehet tündönni, ez vajon sok vagy kevés, mennyi lehet a fekete gazdaság forint és devizális részesedése a bérleti díjakból, de erről talán más helyen célszerű szólni, olyan helyen, ahol az állításokat bizonyítani is tudjuk.)

Az adóztatási konstrukció világos. Nézzük előbb a nem lakás céljára szolgáló ingatlanok körét. Az SZJA törvény szerinti tipizált tényállásban a bérbeadó (tulajdonos, hasznélvező) a magánszemély, a bérlő jogállása közömbös. Ebben az esetben a kapott bevétel 70%-a számít jövedelemnek. (Ez az ún. „diktált jövedelem”, mert az „elengedett” 30% a bérbeadót terhelő költségek fedezetére szolgál.) Ezt a jövedelmet kell beállítani a bevallás megfelelő sorába, s így részét képezi az összjövedelemnek is. (Tehát össze kell vonni a bérbeadó egyéb – munkabér, nyugdíj stb. – jövedelmeivel.) Fontos tudni, hogy a bevétel mértékének számításánál a kiszámlázott ÁFA figyelmen kívül hagyandó, bár ez eléggé ritka eset, mert az ilyen bérbeadók általában az ÁFA alól mentesek.

A 70%-os diktált jövedelem szabálya érvényes arra az esetre is, ha magánszemély a lakását adta ki alaprendeltetésétől eltérő célra (üzlet, műhely).

A másik fő esetcsoport az, amikor a bérbeadó magánszemély lakását, üdülőjét (szobát) szálláshely céljára használja. Ilyenkor, ha nincs a tanácstól

fizető-vendéglátó igazolása (engedélye), nem a most ismerttetendő szabályok szerint adózik majd, így a kapott albérleti díj az úgynevezett „egyéb jövedelmek” kategóriájába tartozik, melynek bevallására az e célra szolgáló nyomtatványon is külön sor szolgál. (Ez nem jelent feltétlenül hátrányosabb adófizetési pozíciót, de szélesebb körű adminisztrációs kötelezettséggel jár, s a költségelszámolása is „bizonylat-igényes”).

Engedély birtokában is kétféle adózási kategória létezik, a diktált jövedelem ennek megfelelően lehet 40 vagy 60%-os mértékű.

Az első esetben a bérbeadás idegenforgalmi szervezet útján történt, a másodikban anélkül. Természetesen a bérlő választásától függ, melyik megoldással szimpatizál, s az idegenforgalmi szervezet jutaléka, annak nagysága is mérlegelendő volt, hisz az a bevételből nem vonható le! (Az ÁFA – ha esetleg van – viszont itt sem számítandó a bevételhez.)

Fontos tudnivaló még, hogy a házastársi közös vagyonhoz tartozó ingatlan hasznosításából származó jövedelmet közöttük egyenlő arányban meg kell osztani.

1990. január 1. napjával a szabályozásban némi változás állt be, ezt azonban – nehogy zavart okozzon az 1989. évi jövedelmekre vonatkozó bevallások kitöltésénél – itt most nem lenne szerencsés ismertetni.

Az áttekintett szabályok alapján a tipikus esetek adóztatására, illetve a bevallás kitöltésére elegendő e kis tájékoztatás. Mint minden egyedi esetben, természetesen itt is adódhat olyan speciális probléma, melynek megoldásához célszerű az adóhatóságok segítségét kérni. Az adófelügyelőségek ügyfélszolgálati irodái mindenki előtt nyitva állanak.

dr. Tóth Tivadar
osztályvezető
APEH Tolna Megyei Igazgatósága
Szekszárd

Cukrászok, fagyizók! ROLETTI!

Papp Béláné, Tamási, Jókai u. 3. ostyasütőnél.

Adóztatásfejlesztési

Alap

Díjazottjainak

J.

Országos

Találkozója

Szekszárd, 1990. jún. 5-7.

Az előadásokat és a konzultációkat 15

szekcióban tervezzük.

Kérjen előzetes információt a rendező iskolától.

Cím: 7100 Szekszárd, Széchenyi u. 2-10.

Telefon:

74/12-318 Babai Zoltán igazgató

74/11-288 Szóts Istvánné ügyintéző

1675 Budapest, Pf. 133.

Megrendelőlap

Megrendelem az IGEN c. kéthetente
megjelenő lapot példányban.
Kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Megrendelő neve: _____

Pontos címe: _____

Irányítószám: _____

aláírás

A megrendelőlapot felbélyegzett borítékban,
az alábbi címre kérjük feladni:
Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, Lehel u. 10/A. 1900

A lap közvetlenül is előfizethető
HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon.

A FIATAL KATOLIKUSOK
LAPJA AZ

ÚJ HANG

A MAGYAR SAJTÓBAN,
AMELY A POLITIKÁNÁL
MÉLYEBB KÉRDÉSEKRŐL
BESZÉL.

DÁTUM

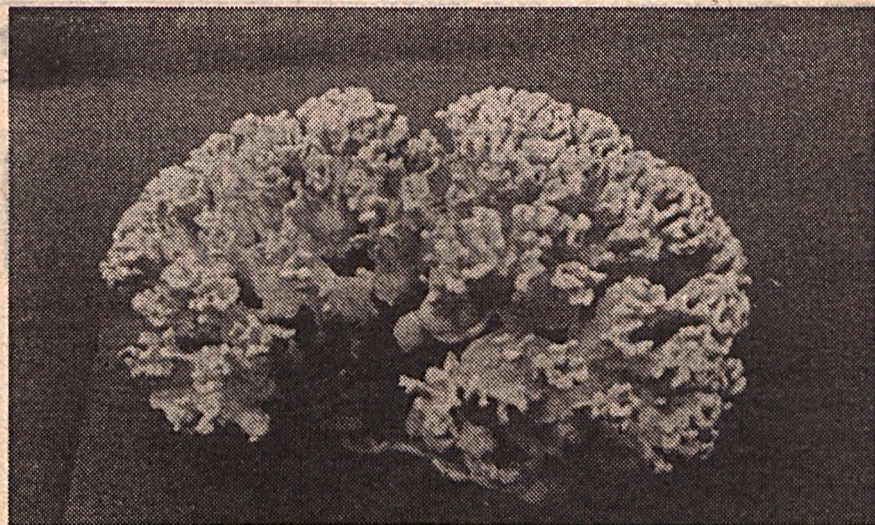
Sztálin a toplistán

Ha a Tisztelt Olvasó a pontos adatokra kíváncsi, csupán egyet kell visszalapoznia: a 14. oldalon a szovjet politikusok népszerűségét százalékokban lemérheti. Ebből kiderül, hogy Gorbacsov még mindig a legkedveltebb, Ligacsov pedig mind mélyebben csúcsul a közutálat méla tavában. Mindez természetesen egy ottani közvéleménykutatás általunk legkevésbé sem változtatott számaait mutatja.

Ezt még nagyjából el is fogadja az én – Szovjetunióhoz képest – nyugati agyam, de az már sehogy sem fér a fejembe, hogy ugyanezen a toplistán Sztálin nem az utolsó helyet foglalja el, utána következik még az előbb említett Ligacsov. Az addig rendben van, hogy őt most első számú közellenségnek tekintik odaát, de ennek ellenére ott trónol a legfelsőbb vezetésben. Rendben van, mert ennek előbb-utóbb majd csak vége szakad. De mi lesz azzal a Sztálinnal, aki immár kimutathatóan emberek millióit küldte a halálba, s az általa kialakított hatalmi rendszer örök ellenpélda marad?!

Tudom azt is, hogy a statisztika olyan, mint a bikini: sok mindent megmutat, de a lényeg eltakarja. Mondjuk, hogy ez esetben is így van. Belegondolni is szörnyű, hogy a népszerűség százalékaik mögött milliók állnak a glasznoszt és a peresztrojka sokadik évében. Pedig így igaz. S akkor még nem kérdezték meg a tajgában és tundrán vadászó és rénszarvast terelgető nagypapákat, vagy azoknak az eldugott falvaknak lakóit, ahol Iljics lámpácskái helyett talán még mindig Józsi szurkos fátylái világítanak. A kérdés csak az: vajon meddig és kinek?

#

Brazíliából, Afrikából, Új-Zélandról, Ázsia területéről származó, több milliárd évvel ezelőtt keletkezett kőületeket, vulkanikus eredetű kőzeteket, ásványokat, kristályokat, ősmaradványokat láthattak az érdeklődők szombaton Nyíregyházán, a Bujtosi Szabadidőközpontban. A rendezvényen magyar házigazdákon kívül csehszlovákiai, francia, holland, lengyel és NSZK-beli gyűjtők vettek részt. A kiállítással egybekötött börtzére kétszáz féle ásványt hoztak. Gyírászi Istvánné nyíregyházi gyűjtő Erdély ásványait mutatta be az érdeklődőknek. Képünkön egy kalcitkristály látható.

(Fotó: Czakó Sándor)

Saxot megverte Polgár

A sakkcsapatbajnokság nagy érdeklődéssel kísért rangadóján Polgár Judit hatórás izgalmas csatában legyőzte Sax Gyula nagymestert.

Megtört menekültek?

Idén összesen 100 ezer keletnémet áttelepülő érkezett az NSZK-ba. Ennek okát a nem sok jóval kecsgető NDK-beli gazdasági helyzetben, a reformok elmaradásában látják. A keletnémetek érkezésével azonban növekszenek az NSZK-ban is a belső feszültségek: a lakosságnak most már csak 22 százaléka fogadja szívesen az áttelepülőket, tavaly ősszel még hatvan százaléka volt ez a szám.

A Naprendszeren kívül

Kilépett a Naprendszerből pénteken az 1973-ban felbocsátott amerikai Pioneer-11 űrszonda, amely 1983 óta a negyedikként került ekkora távolságra Földünkötől. A Földtől 4,5 milliárd kilométernyire átlépte a Neptunusz pályáját, amely most a Naprendszer legtávolabbi pontját jelenti. Számítások szerint a két Pioneer űrszonda a Voyager-1 és Voyager-2 űrszondákkal együtt még működőképes állapotban elérheti a világűrnek azt a térségét, ahol Napunk elektromágneses terét más galaxisok mágneses tere váltja fel. A tudósok a Naprendszer egy feltételezett tizedik bolygójának felfedezését is várják a négy űrszonda további útjától.

Az országos lista pártjai

Az Országos Választási Bizottságnál február 23-án 24 óráig tizenkét párt jelentette be jelöltjeit országos listáján. Ezek a következők: Agrárszövetség, FIDESZ, FKGP, Hazafias Választási Koalíció, Kereszténydemokrata Néppárt, MDF, Magyar Néppárt, MSZDP, MSZMP, MSZP, SZDSZ, Vállalkozók Pártja. Az Országos Választási Bizottság legkésőbb február 28-án közzéteszi a jelöltek névsorát.

Újfasiszták Wrocławban

Megsérült egy afrikai diák, amikor szombaton a lengyelországi Wrocławban neofasizták és bőrfejúek támadtak rá arra a mintegy 200 afrikai diákra, akik Mandela kiszabadulását ünnepele. A rendőrségnek kellett közbeavatkoznia, hogy megfékezze a horogkeresztes zászlókat lobogtató, botokkal és üvegekkel felszerelt, fagyűlöletet szító jelszavakat skandáló hullógánokat.

Azok a csatornák...

A szovjet hatóságok megadták szombaton a beutazási engedélyt Litvániába annak a négy amerikai kongresszusi képviselőnek, akik megfigyelőként kívántak résztvenni a Szovjetunió történelmének első többpárti választásán. Perfiljev külügyi szövívő azzal magyarázta az elutasítást, hogy az amerikai képviselők elmulasztották utazásukat megfelelő diplomáciai csatornákon keresztül egyeztetni a szovjet illetékesekkel.

Alapvető egyetértés

Bush és Kohl alapvető egyetértését hangoztatta vasárnap a német kérdésben és az európai politikában – de hangsúlyaik több helyt eltértek.

Elhunyt Pertini

Kilencvennégy éves korában Rómában vasárnapra virradóra elhunyt Sandro Pertini volt olasz köztársasági elnök. Othonában, álmában érte a halál. Már néhány hete gyengélkedett; február elején lakásában elesett, fejét betűtötte és agyvérzést kapott.

Új szerepkörök

A bukott rendszer három vezetőjét tartóztatták le Romániában „a népirtásban való bűnrészeség” vádjával. Egyiküket, Mizelt a forradalom győzelme után, december végén nevezték ki államtitkárnak. Vele együtt tartóztatták le Tomát, a román KISZ első titkárát és Szász Józsefet, aki a párt PVB póttagja volt a Ceuau-sescu-rendszer idején.

Munkástanácsok tanácsa

Eddig munkástanácsok mintegy 60 helyen alakultak. A munkástanácsok parlamentje arra figyelmeztetett: alakítsanak mindenhol ilyen szervezeteket, mert különben a dolgozók megkérdése nélkül átjátszhatja az állam ügyes vállalatvezetőknek, hazai milliomasoknak, külföldi tőkéseknek a dolgozók jogos tulajdonát. A munkástanácsok részt kérnek ebből a tulajdonból, beleszólási jogot. A munkástanácsok parlamentje állást foglalt a rubelexport-tiltalom ügyében, nyilatkozatban szólítja fel a rendelkezés felülvizsgálatára, továbbá nyilvános döntésre és vitára a kormányt.

Négymillió tűzkár

Tűzeset történt pénteken késő este az Országos Villamosátvezeték Vállalat Jászberényi állomásán. Az áramtovábbító objektumon egy telemechanikai berendezés gyulladt ki, és a tűz során teljesen megsemmisült. A becsült kár értéke négymillió forint. A tüzet műszaki hiba okozta. Gyors műszaki intézkedéssel biztosították a folyamatos energiaszolgáltatást, így a körzetben – Jászberényben, Hatvanban, Jászapáiban és Jászarokszálláson, valamint a környező kistélepelepeken – nem volt áramkiésés.

Megtámadott Baroness

A támadás után 36 órával teljes a titokzatosság a támadó kiléte körül: ki és milyen érdektől vezetve utasította a gyorsnaszadot, hogy nagykaliberű fegyvereit a polgári jármű ellen irányítsa? A nemzetközi vizeken elkövetett támadásnak egy halottja és 25 sebesültje van, valamennyien libanoni állampolgárok. Számos forrás, köztük a megtámadott „Baroness M” nevű komphajó utasai és legénysége, valamint a ciprusi rendőrség szerint szíriai naszád volt a támadó – de ezt semmilyen hivatalos forrás nem erősítette meg eddig. (A kérdés már csak az, hogy eddig szoktak-e ilyesmit tenni?! A szerk.)

Mai lapunkat Gacsályi József és Tötös Gábor szerkesztette

Holnapi számunkban olvashatják,

mennyire nem kapocs két kapocs

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Czakó Sándor. Főszerkesztő-helyettes: dr. Tötös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Gacsályi József és Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika), Wágner Dezső (gazdaságpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős kiadó: Bába Iván, a Babits Kiadó alelnöke. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest, VII. Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170. Kéziratokat és fotókat nem örzünk meg és nem küldünk vissza!